

ELŐFIZETÉS

ELYEN:

Évi ára 24 korona.
Félévi 12 korona.

VEZETŐ:

Évi ára 24 korona.
Félévi 12 korona.

ELŐFIZETÉSEK:

Árnyékban post. ár egyenlő 20 Ft.
Külföldi kifizetés 10 Ft-tal.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 107

CIADÓRTVATAL

Aradi Nyomda Rézvámp-
Társaság.

János főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Ideiglenes béke a politikában.
Rendkívüli közgyűlés a megyén.
Elrendelik a kivételes állapotot.
Összik a marosillyei hídat.
Házasságtörés hivatalból.
Hogyan történt a belgrádi demars?
Háborús lár a pesti tőzsdén.
A nagyhatalmak támogatják a monarchiát.
Főtollvassák-e Caillaux leveleit?

Szerbia letörése.

Arad, július 24.

Vasárnap lesz négy hete, hogy a királygyilkosok hazájában gyártott bombák és a vadság országában kiosztott Browningek kegyetlen pusztítást okoztak a fellobogózott Szerajevóban. Vasárnap lesz négy hete, hogy a hencegő szomszéd mámoros örömmel, ujjongva fogadta a monarchia trónörökösének és hitvesének meggyilkolásáról szóló hírt. És négy hét múlva, a legközelebbi vasárnapon az ellenünk tájékozó gyűlöletből fakadó öröm, a mi gyászunk fölött érzett kárörvendezés — kínos szomorúsággá változik Belgrádban. Abban az országban, ahol eddig büntetlenül lehetett kiirtani uralkodó esaládokat, most végre rendet fog teremteni Ausztria-Magyarország.

A Duna fodrai nem olvasztják magukba még háromszor a napot s

Szerbiában megalázkodássá válik a bántó, sértegető hetvenkedés.

Minden okunk megvan rá, hogy a Szerbiának küldött ultimátum, a mely magán hordja Tisza István gróf vaskezének és megalkuvást nem tűrő egyéniségének nagyszerű nyomait, megszerzi a kívánt eredményt. Még csak huszonnégy óra telt el azóta, hogy átadták az erélyes hangú üzenetet Szerbiának s már is jogosan következtethetünk arra, hogy a megfélekezhetetlennek hitt ország meghódol megsértett szomszédja parancsának. Igazuk volt azoknak, akik azt hangoztatták, hogy tétova bizonytalanság helyett erős és határozott föllépés kell. Az évezredek műveletlenségben tespedő ország félreértette lovagias előzékenységünket és a balkáni vadsággal, bántó dühvel harapdálta lábikrákat. A nemzetközi szokásjog ama parancsát, hogy a gyöngébbel kiméletesen kell bánni, Zimonyon túl nem ismerik s a saját gyöngeségüket összetévesztették a mi előzékenységünkkel.

A két ország kormánya végtére meggyőződött róla, hogy a hálátlan szomszédott haragos álmából csak helyesen alkalmazott orronrugással lehet föllébrésztetni. A monarchia sarkantyus lakkeszímája még csak egyet lendült és Szerbia miniszterelnöke, — a balkáni háboruk pálmás hőse, Pas-

sics — már túl néz országa határain.

Hivatalosan is megerősítették, hogy Szerbia legeszesebb államférfia bizonytalan időre külföldre utazik s az ügyek vezetését a pénzügyminiszter vette át. Nem is kell bevárni a szombat estét, hogy megállapíthassuk a monarchia ultimátumának eredményét. Az a tény, hogy Pasics elhagyja helyét, mindent megmagyaráz. Pasics irányította Szerbia hadakozását Törökország és később Bulgária ellen, tehát ő mindenkinél jobban ismeri országa népének, haderejének mostani szituációját. Pasics tudja, hogy üzenetünkre csak teljes meghódolás lehet az a válasz, amely Szerbia elvérzését megakadályozza. De ő azt is tudja, hogy a kiforratlan, a részeg illúziókban élő népvézerek és háborus pártiak egyedül őt tennék felelőssé a föltétel nélküli megalázkodásért. Tehát menekül az országból. Az öt évvel ezelőtt leviharzott válság tudvalévőleg György trónörökös feláldozásával végződött. Most Pasicsot áldozzák fel a béke oltárán.

Megnyugvással nézhetünk tehát az elkövetkező izgalomteli órák elé. Európa civilizált népeinek helyeslése kísérté öntudatos föllépésünket. Most már tudjuk, hogy hű önámítás volt, amikor Belgrádban a francia és orosz közbelépés hazug hírével kürtölték tele Péter király székvárosát. Az en-

Diszkréció.

Írta: Molnár Ferenc.

(Személyek: Az asszony, előkelő, gazdag, szép nő. Abból a fajtából, melyből a katonaszeretők a trikós dragonyosokat válogatják. A régi időkben úgy mondták volna: fejedelmi természetű nő. De mióta a fejedelmek nem olyanok — az ember odamegy hasonlatokért, a hol talál. A férfi korrektül öltözött, férfikora délutánján levő ember. A mellényére manzetta gombok vannak varrva. A legmagasabb fokú elegancia.)

Az asszony: A tüzes vasat is elszenvédné?

A férfi: El én.

Az asszony: A spanyol csizmát, a homlokaszorítót, meg vizpróbat is?

A férfi: Mindent. Én még ama régimódi férfiak közül való vagyok, a kik a hóhér kezében sem vallották ki a szeretőjük nevét.

Az asszony: És mivel bizonyítja ezt?

A férfi: Egy esettel.

Az asszony: Halljuk.

A férfi: Lemondtam a hivatalomról és mentem előlről kezdeni egy egész új pályát egy asszony miatt. Ha egyetlenegy szócskát szólalt volna, minden rendben lett volna. Ez én vagyok.

Az asszony: Ez szép.

(Nézi.)

A férfi: Az már nem is diszkréció, a mit én csinállok. Mert a „diszkréció” rossz szó. — Nagyon csodálom, hogy a klasszikus szóban

ilyen hibát lehet fölfedezni. A diszkréció egy pozitívum. És az indiszkréció negatívum. Mint-ha az, a ki diszkrét, csinálna, cselekednék valamit, az pedig, a ki indiszkrét, valamit nem csinálna. Ez nem finom szó. Ez azok közé a szavak közé tartozik, a melyek nincsenek a fenekekig megérezve. Mert a ki már titkol, az nem diszkrét ember. A ki csinálja azt, hogy titkol valamit, az már számba se jöhet ezen a téren. Az az igazi, a kin nem látszik meg az, hogy elhallgat valamit. Lássuk, a magyar nyelv már gavallérosabb ebben a tekintetben. Erzi a finom különbséget, a mi a „hallgat” és „elhallgat” szavak között van? A ki hallgat, az teljesíti kötelességét. Most veszem észre, hogy a hallgatás is cselekvés. Tudja, mi van ebben? Ebben benne van a férfi-titkolódzás leleplezése. Igazán hallgatni nem tud senki. Ha ez lehetséges volna, akkor a nyelv tagadó jellegű szóval fejeznék ki ezt a gondolatot.

Az asszony: Tehát nem lehetséges?

A férfi (zavarban): Elvben.

Az asszony: És a gyakorlatban?

A férfi: Próbálja meg. Én e nemből olyat fogok produkálni, amire nincs példa visszamenőleg, egészen Anthes Györgyig, aki a Toszában inkább halálra kínoztatta magát, mintsem hogy valljon. És a hóhér csipetűi alatt ordít, de hallgat.

Az asszony: És...

(Kérdezni akar valamit.)

A férfi: Ne is folytassa. Tudom, hogy mit akar kérdezni. Mikor az ember egy asszonyt

végleg meggyőződött valamiről, akkor az asszony még azt kérdezi: „és... ha ez vagy az történik, akkor is úgy lesz?” Igenis úgy lesz akár mi történik.

Az asszony: Tökéletesnek tartja ön magát diszkréció dolgában?

A férfi: Igen.

Az asszony: Álmában se beszél?

A férfi: Nem.

Az asszony: Nem iszik?

A férfi: Nem.

Az asszony: Nincs valami bizalmas gyermekkori barátja?

A férfi: Nincs.

Az asszony: Soha életében még nem érezte annak a szükségességét, hogy valakinek kiöntse a szívét?

A férfi: Soha.

Az asszony: Midás királyról hallott?

A férfi: Valaki egyszer elkezdett róla beszélni, de én akkor kimentem a szobából. Ez az ur rám nézve nem létezik.

(Szünet.)

Az asszony: Akkor.

A férfi: Akkor?

(Ujabb szünet.)

Az asszony: Akkor ön nem kell nekem... (A férfi elképed. Az asszony diadalmasan néz rá. A férfi érzi, hogy e pillanatban kiszaladt a lába alól a föld és hamarjában nem tudja, milyen alakra helyezkedjék. Neki is az a fikszipont hiányzik, amelyből kiforgathatná sarkából a világot. Tehát bambán néz.)

tente hatalmak közül Anglia a me-
rénylet óta többször kifejezte, hogy
az összeesküvés részeseit felelőssé
kell tenni. Franciaország és az orosz
cár eddig egyetlen lépést se tettek a
megszorított Szerbia érdekében. Ma-
gára marad a gyilkosok országa, de
bennünket a kultúrnépek lelkéből ki-
áradó fénysugarak összefognak a mű-
velt országokkal odakint, — idebent
pedig egygyé forrasztanak minket
azok a szent érzések, amelyek e né-
hány varázsos szóból hatolnak lel-
künkbe: a magyar haza védelme. A
komor órákat besugározza ama jele-
net melege, amely ma a magyar par-
lamentben történt: az ellenzék és a
kormánypart egy volt abban a gon-
dolatoan, hogy az ultimátumra szükség
volt és az ultimátum kielégíthet minden
hazafias szívet. A veszélyek idején
nincsenek ellenséges magyarok, csak
hazájukat féltő, csak az ezeréves or-
szág népének nyugalma akaró ma-
gyarok. S az egységes érzés megnyi-
latkozik még az úgynevezett „nagy-
bankok” cselekvéseiben is. Amelyek-
ket máskor kapzsi haszonleséssel szok-
tak megvádolni, azok most sietnek
kijelenteni, hogy az ország biztonsága
érdekében sok áldozatra hajlandók.
Ez a nyilatkozat különösen a vidéki
közönségnek szól, amely háborus fé-
lelmében sok kisebb banknak okozta
vesztét. A fővárosi nagy intézetek
most elhatározták, hogy teljes fegy-
verzetten állanak vidéki kollégáik mellé.

Csak helyeselhettek ezek a dicsé-
retes elhatározások, még akkor is, ha
Szerbia meghódolásával csak szép, de
biztonság érzésünket fokozó ígéretek
maradnak.

Törökország és Szerbia békéje. Bel-
grádból jelentik: Dsavid bey az új belgrádi
török követ ma ideérkezett. A közeli napokban
átadja megbízó levelét a trónörökösnek és ezzel
helyreáll Szerbia és Törökország között a dip-
lomáciai összeköttetés.

Ideiglenes béke a politikában.

(A képviselőház ülése. — Keddig nincs
ülés. — Tisza bejelenti a diplomáciai ak-
ciót. — Az ellenzék helyesli a demarsot.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 24.

A képviselőház mai ülése nem nyult az
éjszakába: kora délután és regóta nem tapasztalt
ünneplés hangulatban ért véget. Leom-
lottak a pártok közti ellentétek: az izgága el-
lenzékiek Amerikát járják, vagy kitiltódiak a
parlamentből, a komolyabbak pedig belátták,
hogy a mai helyzetben lehetetlen meg nem bé-
külni azzal a kormánnyal, amelynek feje olyan
kérelhetetlen erővel állta meg helyét most a
a monarchia erőyes jegyzékének előkészítésével
a nagy nemzetközi politikával is, mint aho-
gyan erősen és megtámaszthatatlanul hadako-
zott ellenfeleivel a képviselőházban is. Az el-
lenzék tagjai ugyan az ideiglenes parlamenti
békét megajánló Andrássy Gyula grófot ünne-
pelték, de az ünneplés époly mértékben szólt
— ha akaratlanul is — Tiszának, akinek ál-
lamférfiúi nagysága a mai kritikus helyzetben
még az ellenfeleket is tiszteletre indítja.

A mai ülésről részletes tudósításunk a kö-
vetkező:

(A miniszterelnök
monarchia jegyzékéről).

Negyedtizenegy óra után a képviselők
Beöthy Pál elnökkel az élükön bevonultak az
ülésterembe. Kévéssel utóbb az elnök meg-
nyitotta az ülést és jelentette, hogy Andrássy
Gyula grófnak napirend előtti felszólalásáról
adott engedelmet, előbb azonban a miniszter-
elnök kíván szólni.

Tisza István gróf miniszterelnök a köv-
etkező beszédet mondotta:

— Tisztelt Ház! A lapokból tudni méltóz-
tatik, hogy a monarchia szerbiai követe teg-
nap délután a szerb kormánynak jegyzékét
adott át, amelyben formulázta a monarchiának
Szerbiához intézett kívánságait. Ezt a jegyzé-
ket hiteles szövegben közölték a lapok és így
azt hiszem, hogy a felolvasását mellőzni méltó-
ztatik. Ehhez a tényhez csak egy pár meg-
jegyzést óhajtok tenni. Meg kell mindenekelőtt
jegyeznem, hogy ezt a jegyzéket ki fogja egé-

síteni a monarchiának a szignatárius hatal-
makhoz intézendő körlevele, amely közli a de-
mars szövegét és bizonyos kommentárokkal
fogja azt ellátni. Megjegyzem továbbá, hogy
egy dosszié is áll rendelkezésre, amely azoknak
az adatoknak és ténybeli állításoknak az iga-
zolását tartalmazza, amelyekre a monarchia a
demarsban hivatkozott. Az a memorandum, a
melyet a jegyzékhez csatoltunk, csak azokat a
bizonyítékokat tartalmazza, amelyeket a szer-
ajevói vizsgálat során derítettek föl. Felesleges
lett volna a demarshoz olyan bizonyítékokat
mellékelni, amelyek Szerbiában közismeretesek
és ezeket csak a szignatárius hatalmakkal kell
közölni.

— Tisztelt Ház! Én azt hiszem, hogy ez
a lépés nem szorul sem igazolásra, sem bő-
vebb magyarázatra. Inkább az szorul magyará-
zatra, hogy csak most tették meg ezt a lé-
pést. Ennek indító oka az, hogy meg akartuk
várni, míg a szerajevói vizsgálat bizonyos fon-
tos kérdésekre világosságot derít. Bármennyire
éreztek is azonban a súlyát annak, hogy ezzel
a lépéssel ilyen sokáig késünk, van annak jó
oldala is, mert kitűnik belőle, hogy

nem szenvedélyből, hanem higgadt,
megfontolás után határoztuk el ma-
gunkat erre a lépésre.

A lépés kétségtelenül komoly, de nem ag-
resszív. Talán fölösleges volna magyarázni,
hogy

a monarchiának senkivel és így
Szerbiával szemben sincs agressz-
zív célja.

A türelem végső határaig mentünk el, bi-
zonyos jelenségekkel szemben, amelyeket lát-
nunk kellett a szerajevói borzalmas események
előtt is. Annak ellenére, hogy előző szerb
kormányzati faktorok ilyen eljárást tanúsítottak
velünk szemben, mi mindig meszemenő jó-
akarattal voltunk Szerbia iránt. Így a nagy an-
nxiós bonyodalom alatt is jóakarattal néztük
Szerbia nagyszabású területi hódításait és fö-
lösleges megemlíteni, hogy nem provo-
káltunk ezuttal sem. Mindaz, amit a jegy-
zék kér, nem egyéb, mint szomszédi kö-
telesség. A kötelezettségek pedig olya-
nok, amelyekkel minden állam tartozik szomszéd-
jának. Nézetem szerint Szerbia nem fog vona-
kodni, hogy teljesítse e jegyzékben foglaltakat.
A jegyzék különben olyan formában történt,
hogy kizár mindenféle tárgyalást és hosz-
szabb tanácskozást. Azért is szükséges, hogy
Szerbia ünnepélyes nyilatkozatot tegyen, mert
meg kell erősíteni az 1909-ben tett nyilatkoza-
tát. Azt felesleges hangsúlyozni, hogy ennek a

Az asszony: Mert én csak türelmesen hal-
gattam, és barátom, mikor itt adta a bankot.
De most, hogy ebben az irányban már anga-
zsálta magát, bátran kijelenthetem, hogy ez
nem az én zsánerem.

A férfi: Hát...

Az asszony: Hogy hát mi a zsánerem?
Megmondom. Semmiesetre sem egy diszkrét férfi.
Maguk, a maguk nyers fejűkkel finom különb-
ségeket próbáltak tenni. Milyen siralmas volt,
amit a „diszkrét” szóról mondott! A nyelv
nagyobb pszichológus, mint maguk. Mert igenis,
ugy szép a diszkrétció, ha csinálják. Ha lesi
a férfi arcáról, hogy most titkol valamit. Hi-
szén ez a szép, ez az élvezetes a diszkrétció-
ban! Ülünk a társaságban. On zavart. Feszeng
a helyén. Ideges. Az emberek összeszagnak:
„nini, X-nek valami baja van. Alighanem női
ügy.” Találgatnak, kérdezzeték. És én a szoba
tulajdonos sarkában ülök és élvezem azt, hogy maga
hallgat. Gyönyörködöm a zavarában. Büszke
vagyok arra, hogy hallgatásával az én érde-
kemben cselekszik.

A férfi: Ah...

Az asszony: Kezd eszmélni, kisfilológus?
Más példa. On egyszerre csak kezd jobban öl-
tözni, gyakrabban borotválkozik, mint eddig. Az
utcán sietve jár. A klubban hirtelen ugrik fel a
kártya mellől és idegesen szól: „Pardon, de el
kell mennem.” Mindenkinél feltűnik ez. „Ter-
mészetes — mondják — hogy asszony van a
dologban.” Mindenki érzi, mindenki kíváncsi.
És én repesek az örömtől, mert senki sem tud-
ja, hogy ez én miattam van. Így benne vagyok
a maga cselekvéseiben a azokon keresztül ér-

deklém az embereket, rejtélyes valaki vagyok,
egy kéz, amely a kulissza mögött tartja a drót
végét, amely tolrangatja magát a kártyasztal
mellől. Érti!

A férfi: Kezdem érteni.

Az asszony: A hóhé, az jó példa volt.
Szerettem volna annak a helyében lenni, aki
miatt Cavaradossit kintózták. Igaz, hogy az férfi
volt, de mégis szerettem volna a helyében
lenni. Nem evezet az, hogy valakit kintóznak
miattunk és az nem szól. De mielőtt kintózták,
valamiesze mégis kiszivargott, mert hiszen, ha
semmi sem szivárgott volna ki, nem kintózták
volna. A diszkrétció, az igazi, a zamat, az é-
vezhető diszkrétció nem egyéb, mint kacérko-
dás a némasággal. A félig kimondott szó ve-
szedelmé, keverve azzal a biztonsági érzéssel,
amit a másik felének az elhalgatása okoz. Az
egészen elhallgatott dolgok sötétlenek izetlenség.
A semmi sohase mulatságos.

A férfi: De...

Az asszony: Ez a „de” nem egyéb, mint
az az „és”, amit az imént a szememre vetett.
Azt akarja mondani: „de a semmi biztosabb!”
„De” uram, ha én a teljes biztonságot akar-
nám, egyszerűen csak bekén kellene marad-
nom. Szóba sem alinom férfival. Az élet gyö-
nyöre: a csatából sebzetlenül jönni haza. —
Nem pedig el se menni a csatába. Én félttem a
bóromet, de csak akkor élveztem az épségemet,
ha veszélyben forgott. Az egész élet nem
egyéb, mint ez. A természet tudta, hogy mit
csinál. A halál gondolatával járunk és minden
perc azért élet és az élet azért jó, mert még
mindig nem haltunk meg. Na mar most, ki

az ördög fogja magát a halál ellen úgy bebiz-
tosítani, hogy meg se születik?

A férfi: Kezdem belátni, hogy nem volt
igazam.

Az asszony: Ha nem érdekelné maga,
nem mondtam volna el mindezeket. De...
érdekel.

(Lesüti a szemét.)

A férfi: Hiszen... ön, a ki észszel nézi
a dolgokat, talán már konstataulta is, hogy én
lehetetlen ígéretekkel tettem. — Hiszen, ma-
gamb mondtam, hogy tökéletes diszkrétció lehe-
tetlenség.

Az asszony: Mondta.

A férfi: Az ember nineszi mindjárt tisz-
tában azzal, hogy magasabb rendű asszonnal
áll szemben. — Hát tökéletesnek hazugja
magát.

Az asszony: Ezt már szerettem.

A férfi: Mindnyáján félemberek vagyunk.
És most, hogy belevág az ön programjába,
bevallatom, hogy azt a hivatalomat is azért
vesztettem el, mert a férj gyanút fogott.

Az asszony (felragyogó szemmel): No,
lássam! Boldog asszony, aki érezhette az ura
izzó féltékenységet a nélkül, hogy veszedelem-
ben forgott volna!

A férfi: Hiszen amikor a tökéletes diszkrét-
cióról beszélt, úgy éreztem, hogy a lelkembe
lát és engem ir le.

Az asszony: Igazán?

A férfi: Igazán. És különben is kinyitotta
a szememet.

Az asszony: No, lássa. Emlékszik, hogy

korábbi nyilatkozatnak a megerősítésére szükség van. Ezek után nem mondhatunk le a várakozásról, hogy Szerbia eleget fog tenni.

A monarchia békét keres és a békét kívánja fenntartani a körülötte lévő népekkel. Tisztában vagyunk a lépés konzekvenciájával.

Meggyőződésünk, hogy igaz ügyet védelemzünk és a monarchia és a magyar becsület létérdeke megkövetelt, amit tettünk. Viselni fogjuk minden következményét.

Ezzel a mondattal végezte a miniszterelnök a beszédet, amelyet a munkapárton hozsazantartó éljenzéssel és tapsal fogadtak.

Andrássy Gyula gróf szólalt fel Tisza után és ezt mondotta:

Régóta szilárd meggyőződésem, hogy a monarchia és Szerbia közötti viszony tarthatatlan, ez a meggyőződésem már évek óta megvan. Már kétszer voltunk közel a háborúhoz és minden fellépésnek csak negatív eredménye volt. Lehetetlennek tartotta ennek az állapotnak további fenntartását, amelynek a legsúlyosabb következményei voltak közgazdasági életünkre. Nem akarja most bírálót tárggyá tenni a kormány politikáját. Erre nincs is felhatalmazása. De viszont fenntartja magának azt is, hogy később tegye bírálót tárggyá, vajjon nem követett-e el hibát a kormány akkor, amikor ezt a lépést már nem előbb tette meg. Egyáltalában nem kíván most a kormány politikájával foglalkozni, ellenben

hazafias kötelességének tartja, hogy minden erővel támogassa úgy ő, mint az egész ellenzék a monarchia akcióját.

Mag van győződve arról, hogy minden magyar ember hasonlóképp érez és hogy ebben a pillanatban nem fognak kiesni harokkal foglalkozni. Arra kéri a miniszterelnököt, hogy ne nyujtsa a tárgyalásokat, és annak a reményének ad kifejezést, hogy a mai komoly helyzetben minden magyar ember egyesülni fog.

(Még nem dőlt el a háború és béke kérdése.)

Tisza István gróf miniszterelnök ismét szólásra emelkedik és hálás köszönetét fejezi ki Andrássy iránt az általa tett nagy szolgálatért és kijelenti, hogy nem is várt tőle mást. Arra a kérdésre, vajon a képviselőház ezekben a bonyodalmas időkben folytassa-e tanácskozásait, kijelenti, hogy bármennyire háborusnak látszanak is a mostani bonyodalmak, a

háború kérdése csak akkor fog eldőlni, ha Szerbia nyilatkozik. Csak abban az esetben lesz háború, ha Szerbia kivonja magát kötelességeinek teljesítése alól. Nem sdnánk jó példát az országnak és nem szolgálnók vele a nagy országos érdekeket, ha most abbahagyók a tanácskozást. (Nagy zaj az ellenzéken. Felkiáltások: Tudtuk előre! Hallatlan! Perverzitás!) Ahhoz ő is szívesen hozzájárul, hogy ne történjék olyan, ami hevesebb jelenetekre okot, vagy alkalmat adhat. (Derűtség az ellenzéken. Zajos felkiáltások a munkapárton: Halljuk!) De utóvégre is az a javaslat, amely most napirenden szerepel és amelyet hosszú idő óta tárgyal a képviselőház már csak tartalmánál fogva sem alkalmas arra, hogy izgalmakat keltsen. Sokkal megfelelőbbnek és helyesebbnek tartja e szerint, hogy ezt a javaslatot a képviselőház tovább tárgyalja. Nem tudja, vajjon ma befejezi-e a képviselőház az illetékvajlaslat tárgyalását. Azután mindenestre megfontolás tárggyá lehet tenni, hogy tekintettel arra, hogy szombaton és hétfőn ugy sem tartanak ülést, belekezdjen-e a Ház a többi napirendre tűzött javaslatok tárgyalásába? (Általános helyeslés.)

(Tanácskozní akar az ellenzék)

Andrássy Gyula gróf állott föl ezután szólásra.

Beöthy Pál elnök: Milyen címen kíván a képviselő ur szólni?

Andrássy Gyula gróf: Azt hiszem, hogy azokra a rendkívüli viszonyokra való tekintettel, amelyekben az ország van, nem ütközik akadályba annak a kérésnek a teljesítése, hogy a Ház tíz percre függeszse fel ülést, hogy ezalatt mi megbeszéléseket folytathassunk.

Beöthy Pál elnök az ülést tíz percre függeszti, mire az ellenzéki képviselők értekezletre vonultak vissza.

(Elfogadják Tisza ajánlatát.)

Amikor Beöthy elnök felfüggesztette az ülést, az ellenzék értekezletre vonult vissza a társalgóba, hogy állást foglaljon Tisza ajánlatával szemben.

Tíz percig tartó izgatott vita után, amelyben résztvett Andrássy, Sághy, Justh Gyula, Szmracsányi és Rakovszky, hogy belemennek az illetékvita folytatásába, azonban amennyiben javaslatot tennének arra, hogy a szeszno-veillát is letárgyalják, ezt az ellenzék a legsúlyosabb provokációnak tekintné.

Erről természetesen szó sincs, mert Tisza István kijelentette, hogy sem ni kifogása az ellen ha az illetékvita után a Ház megszakitja tanácskozásait.

Beöthy elnök tizenegy óra után újra megnyitja az ülést, amire rögtön felszólt Andrássy Gyula gróf.

— Halljuk! — kiáltják a munkapátról.

Andrássy Gyula: Tekintettel arra, hogy Tisza István és a többség nem hajlandó a tárgyalást elhalasztani, az ellenzék belemegy az illetékvajlaslat normális tárgyalásába (Helyeslés jobbról), ha azonban új javaslatot tűznének ki tárgyalásra, az ellenzék ebben provokációt látna (Zajos helyeslés balról).

Beöthy Pál elnök felvilágosítással szolgál. Az illetékvita letárgyalása után új javaslatot nem fognak tárgyalni s a Ház legközelebbi ülését csak a jövő kedden tartja.

(Befejezik az illetékvitát)

A Ház ezután áttért az illetékvitára. Az első szónok Presszy Elemér volt.

Több felszólalás után az elnök szünetet rendelt el.

Több mint egy óra hosszágig tartó déli szünet után Beöthy Pál elnök három órakor újból megnyitja az ülést. Az illetékvajlaslat minden szakaszát letárgyalák, több ellenzéki módosítást fogadtak el.

Bakonyi Samu határozati javaslatot nyujt be, szözlítassék fel az igazságügyminiszter, hogy a jövedéki kihágások perrendtartási javaslatát készítse el.

A Ház a javaslatot az igazságügyminiszter hozzájárulása után elfogadta.

Az elnök: felhatalmazást kér, hogy amennyiben a módosítások folytán a javaslatba el-

lentmondások kerültek bele azokat kijavíttathassa.

Springer Ferenc kéri, hogy a javaslatot a módosításokkal együtt nyomassák ki újból.

Az elnök készséggel hozzájárul ehhez, ha fizikai akadályok nem merülnek fel.

Teleszky János pénzügyminiszter odamegy Springerhez és melegen üdvözlí.

Az elnök indítványozza, hogy a Ház legközelebbi ülését kedden délelőtt 10 órakor tartsa, napirenden az illetékvajlaslat harmadszori olvasásával, a szeszadó és a karát törvény javaslatával.

(Az elnök bucsuzik a Házról.)

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Beöthy Pál elnök a következőket mondotta:

Tisztelt Ház! Nem zárhatom be ezt a mai ülést, amelyet talán történelmi nevezetességű ülésnek jelezhetnénk, annélkül, hogy kifejezést ne adjak annak, hogy magyar pártok lehetnek a legélesebb harcban, ellentétben egymással, magyar emberek állhatnak talán szinte ellenségeknek nézve egymást egymással szemben, de akkor, amikor egy igazán komoly, e nemzet létérdekeit érintő kérdések kerülnek felszínre, akkor minden pártharc, minden személyes ellentét magyar ember és magyar ember között, magyar párt és magyar párt között megszűnik és akkor e nemzet, mint egy ember áll a nemzet jogos élet és létérdekei mellett! Az ülést bezárom. (Zajos éljenzés.)

Az ülés vége 4 óra 40 perckor.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rendkívüli közgyűlés a megyén.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 24.

Arad megye törvényhatósági bizottságát azokatlan időben hívták össze rendkívüli közgyűlésre. Urbán Iván báró főispán ma úgy intézkedett, hogy augusztus elsején délelőtt 9 órára hívják össze a közgyűlést, amelynek tárgysorozatán a következő ügyek szerepelnek:

1. Aradvármegye közönsége által a m. kir. honvéd hadapród iskoláknál a Muraközy-alapból létesített egy alapítványi hely betöltése az 1914—15. tanévtől kezdve.
2. Mledin Miklós főszolgabíró kérvénye szolgálati pótlékban való részesítése iránt.
3. Lippert Ferenc törvényhatósági utmester kérvénye nyugdíjaztatása iránt.
4. Bán Simon seprősi községi jegyző kérvénye nyugdíjaztatása iránt.
5. Özv. Kotzó Károlyné kérvénye özvegyi ellátásának megállapítása iránt.
6. Özv. Zorád Ferencné kérvénye nyugdíjának külföldön leendő felvehetése tárgyában.
7. A talpasi Feketekőrös hid vámszedési engedélyének meghosszabbítása tárgyában felterjesztés intézése.
8. A Kisbaja—gyalatói községi közlekedési ut céljaira szükséges terület megszerzésére vonatkozó községi határozatok jóváhagyása.
9. Körösbökény község határozata a község tulajdonát képező s járásbírói lakás céljaira szolgáló bérház tatarozása iránt.
10. Öszentanna község határozata állami iskola építés céljaira ingatlan vétele tárgyában.
11. Simonyfalva község határozata kölcsön felvétele tárgyában.

A rendkívüli közgyűlésben Schill József főjegyző fog elnökölni, miután Dálnoki-Nagy Lajos alispán szabadságra ment és valószínű, hogy a főispán is megkezdí szabadságát augusztus első napjaiban.

Cifra rojt helyett jó fűtés. A téli színház fűtésének megjavítására folyosók fűtésével kísérletezik a város tanácsa és ezért árlejtést írt ki fűtőkészülékre. A gazdasági szék ma Zubor Andor tb. főjegyző elnöklésével tartott üléscben bontotta fel az ajánlatokat. Pályáznak a fűtésre: Törs és Ormay 2774 koronával, Szepesi Sándor utóda 2962 koronával, Rohonci

• Midás király után kérdezősködtem önnél? Ön letagadta még azt is, hogy ismeri.

A férfi: Pedig...

Az asszony: Tudom, tudom. Ez volt a negyedik kérdésem. Az első az volt: beszél ál-mában? A második: iszik? A harmadik: van e bizalmas barátja? A negyedik: Midás király? Mind a négyre tagadólag felelt. Eddig rendben volt a dolog. Az ötödik kérdőpontnál azonban megbukott.

A férfi (álmélkodva): Megbuktam?

Az asszony: Tökéletesen. Amiket a diszkréción élvezhetőségéről mondtam, azokba beugrott. Igazi férfi nem ül fel az ilyen trükknek. Vagy talán komolyan gondolja, hogy uriaszony létemre kívánom a gyanút? Elhitte, hogy jólesik látnom, ha magáról leri a szerelem, az adúltere, a „viszony.” Oh, édesem.

(Sajnálattal nézi.)

A férfi: Hát...

Az asszony: Eltalálta. Ki van adva az utja. Mehet. A legfontosabb tantárgyból megbukott. Lélektani elemzéseknek beugrott. Nüán-szoknak ült fel. Gyönge ember. Szegény ember. Indiszkrécióra hajlandó, hiu lélek. Ugyan mi az ördögöt kezdenék én el magával? Ha legalább mindjárt azon kezdte volna, hogy „pletykáló vagyok,” nem kellett volna annyit beszélnem. De jól kezdte, hát fel kellett adnom az utolsó, a nagy kérdést is, amelyen elvázott.

(Fölényesen mosolyog. Kellemesen biccent egyet a fejével, a faképnél hagyja és — mint a szindarabokban mondják — egy másik csoporthoz megy.)

Hugó 3776 koronával, Schöffler Richárd 4871 koronával, Geller Sándor 3456 koronával és Knuth Károly 2769 koronával. Érdekes, hogy a legolcsóbb ajánlatot tevő Knuth cég kijelenti, hogy vállalja ugyan az egyévi garanciát az általa szállítandó fűtőberendezésért, de ezzel a helyzet nem lesz jobb. A folyosók fűtve lesznek — írja — de a színház belseje nem lesz, sőt a léghuzam is megmarad, mert ez csak a nézőtér átalakítása után változhatik meg. Mint-hogy az új fűtő készülékre igen kis összeg áll rendelkezésre, a tanács megszívlelve Knuth megjegyzéseit, úgy rendelkezik, hogy a kárpitos munkákra előirányzott összeget redukálja, a cifra rojtok helyett jobb fűtésről gondoskodik. Új árlejtést ír ki más feltételekkel.

Az aszfalt utak átöntése. A legutóbbi árlejtés idején meg postán volt ajánlatokat ma bontotta föl a gazdasági szék. Az aszfaltutak átöntéséért Biró Dezső 62933 koronát, a The Neuchabel részvénytársaság 80246 koronát kért.

Házasságtörés hivatalból.

(Különös jogi eset.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, július 24.

Ha nem szörnyen komoly és tudományos közlő, az *Ügyvédek Lapja* írta, talán el sem hinnék azt a nem mindennapi válpör, amely komikus képét adja annak, hogy kívánságból, hogy orvosszakértői kívánságból, hogy született egy válpör.

Amint az ügyvédek lapja írja, egy fiatal asszony keresetet indított férje ellen, házasságuk érvénytelenítése iránt a címen, mert a férj rossz férj volt, hanyag és kötelesség nem teljesítő. Az első bíróság a kereset elintézésére orvosszakértőket hívott segítségül, akik azzal a megállapítással lepték meg a bíróságot, hogy a panaszos asszonyka voltaképpen nem is asszony, hanem leány, miután azonban „felperes” minden felelősséget férjére hárított, noha a szakértők azt is konstataálták, hogy az asszonyka az oka a névleges házasságnak, a férjet is szakértői vizsgálatnak vették alá s a vizsgálat egészen gyakorlati, empirikus jellegű volt és a férj teljes rehabilitálásával végződött. Az alperesnek orvosszakértők jelenlétében kellett bizonyosságot tennie arról, amit a költők úgy neveznek, hogy — „ha férfi vagy, légy férfi s ne hitvány, gyöngé báb”. Éppen ez volt az, amit viszont a felperes kétségbe vont. A bizonyítási eljárás sikere többszörös volt, az alperes ismételtén bizonyított s erre következett az igazi bohócai fordulat, hogy a bizonyítási eljárás alapján elutasított asszony most már házasságtörés címen kérte a házasság felbontását.

A bíróság ennek a kérelemnek helyt adott s megállapítván, hogy a férj szándékos erkölcségtelenséget követett el — habár orvosszakértői utasításra is a „megvizsgálás” során, a házassági kötelesség megsértését konstataálta, amit kívált az támogatott, hogy a „bizonyítási eljárás” többszörös volt.

Közbeszólt azonban a kolozsvári kir. tábla, amely megváltoztatta az ítéletet s ismét elutasította a szegény felperest, kimondván, hogy ami az orvosszakértői eljárás során — ha többször is — megtörtént, az nem képezi a házastársi kötelesség szándékos, súlyos megsértését. Am az utolsó szó a Kuriáé volt, ahol győzött az asszony s mindkét alsóbírói ítélet megváltoztatásával kimondatott az ágytól és asztaltól való elválás, — azonban bölcs indoklással, hogy a férj, — ha orvosszakértői utasításra is, — de a különös tartama alatt többszörös házasságtörést követett el a „bizonyítás” során s ez bontó oknak tekintendő.

Háborus láz a pesti tőzsdén.

(Betiltották a magánforgalmat. — Megakadályozott ársuhanás.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 24.

A tegnapi nap eseményei után előrelátható volt, hogy a tőzsde ma nagy izgalmak színe lesz. És ami előrelátható volt, be is következett: a tőzsde, mely egyik legérzékenyebb fokmérője az eseményeknek, ma merőben más képet mutatott mint rendesen. Az emberek arca ott ült a várakozás és bizonytalanság izgalma. Kérdések röpkeidtek a levegőben, a válaszok azonban bizonytalanul hangzottak. Tegnap délután még nem tudták eszkomptálni a legújabb eseményeket, mert a magánforgalom csak délután négy óráig tartott és amikor a pénzügyesek vezetői a monarchiának Szerbiához intézett jegyzékéről értesültek, a tőzsde tagjai már nem voltak együtt. Így tehát a mai tőzsdenapon kellett, hogy kirobbanjon minden feszültség.

(Izgalom a megnyitásnál.)

A tőzsdét pontban kilenc órákor szokták megnyitni. Más napokon kilenc óra tájban még csak gyéren szállingóznak az emberek. Ma azonban már kilenc óra előtt igen népes volt a tőzsde. A tagok teljes számban együtt voltak és növekvő izgalommal várták a hivatalos megnyitást. Feltűnt, hogy már negyed tíz órákor, — ami nagy ritkaság — a nagybankok diszponensei is mind megjelentek és ebből a tőzsdetagok messzemenő következtetéseket vontak le. Kérdést is intéztek Wertheimer Adolffhoz, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatójához és tőzsdei diszponenséhez, hogy mi az oka korai megjelenésének. Wertheimer megnyugtatta az embereket, mondván, hogy ennek nincsen rendkívüli jelentősége, annál is inkább, mert máskor is rendes időben jelenik meg. De nemcsak ő volt ott korán, hanem az összes nagybankok megbízottai. Persze a nagybankok diszponensei köré sereglettek a tőzsdetagok, mert azt hitték, hogy ők talán mégis csak tudnak valami bizonyosat.

Közvetlenül a megnyitás előtt nagy izgalom támadt és a láz moraja futott végig a termen, amikor Scherz József értéktulajti titkár elfoglalta helyét a pódiumon. Pont fél tíz volt ekkor és a megnyitást jelező harangszót tulharsogta az izgatott emberek lármája. Nyomban a megnyitás után élénk tumultus támadt a Magyar hitel adásvételi helye körül. Most már tisztán lehet látni, hogy a tegnapi nap eseményei nem mulnak el hatás nélkül. Az egész piacon hirtelen az eladók kerültek túlsúlyba, a kik óriási kínálattal léptek fel és így az értékek forgalma sorban hat-nyolc koronával olcsóbban kezdődött.

Rendkívül jó hatást keltett, hogy azok az ügynökök, akik a Hitelbankkal és Kereskedelmi bankkal szoros üzleti összeköttetésben vannak, vásárolni kezdtek és így utját állták az árfolyamok zuhanásszerű hanyatlásának. A nagybankoknak ez az akciója meglehetősen eredménnyel járt. Háromnegyed tíz órákor a nagy izgalom már lecsillapodott és a lebonyolítások nyugodt forgalom keretében mentek végbe. Tíz órákor, amikor a bécsi tőzsdével a csereforgalom meg szokott indulni, óriási konsternációt keltett a tőzsdén, hogy a nagy vihar következtében a bécsi tőzsdével minden távirati és telefonösszeköttetés megszakadt. Ilyenformán az arbitrazsörök nem tudnak érintkezni a tőzsdével, csupán úgy, hogy a főpostáról kivételesen és nagy nehézségek árán továbbítottak egyes táviratokat. Az értéktulajti egyik legnagyobb arbitrazsörje a

főpostáról próbálta felhívni bécsi börze büroját és bár tíz órákor dringend kérte az összeköttetést, még háromnegyed tizenkettőig sem kapta meg. Így tehát a bécsi piacról eddig semmi hír. A tőzsde saját erejére volt utalva, de teljesen ellentállt minden árukinálatnak. Ennek oka abban keresendő, hogy a nagybankok tegnap délután bizalmas értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a gyöngé kezében levő angazsmánt, bármi is történjék a tőzsdén, nem fogják kényszer útján lebonyolítani, sőt még a birtokukban levő értékpapirokat sem dobják ki a piacra, bármi erős reakció szülne is a háboru, vagy béke kérdése.

(Várják a képviselőházi eseményeket.)

Háromnegyed tizenegykor érdekes jelenet játszódott le a tőzsde nagytermében. Ekkorra várták az első hírt a parlamentből. Óriási zavar támadt, mert a parlamentből érkező híradásokra nagy sulyt fektettek. Mivel azonban a nagy embertömeg az izgalmak lázában nem tudott hozzáférközni a hirthozóhoz, Halász Lajos, a Szacelláry cég diszponense felállt a pódiumra, hogy elmondja a parlamentben történeteket. Percenkig tartott, amíg szóhoz jutott a zsivajban. Végre elmondotta, hogy a parlamentben Tisza és Andrássy erélyes, de megnyugtató kijelentéseket tettek és hogy a pártok közelednek a béke felé. Nagy eljenzés támadt, amikor Halász befejezte referációját, a kurzusok felszöktek, a kedélyek megnyugodtak és az egész tőzsdén helyreállt a nyugalom s az egyes papírok árszinteségükből két-három koronát behoztak.

(A bécsi hírek.)

Pontban tizenegy óra tizenöt perckor jött meg Bécsből az első távirati értesítés, amely így szólt: — Ellentálló képesség mellett a kínálat nem viharos. Az árfolyamok mérsékelten engedők. A távirat még a következő bécsi tőzsderegjegyzéseket jelezte: Alpeli 705.—, Osztrák 577.—, Magyar Járadék 97.—, Államvasút 636.—.

(Tilos a magánforgalom.)

A legutóbbi időben, ha fontos politikai események izmoltak a levegőben, a délutáni kávéházi magánforgalomban igen sok hamis hír került forgalomba. Ennek következtében nagy árdifferenciák keletkeztek. Erre való tekintettel a tőzsde elnöksége nem rögtönzött ülést tartott és elhatározta, hogy a szokásos kávéházi magánforgalmat délután fél három után becsünteti. Aki pedig ez intézkedést megszegi, az ellen fegyelmi eljárást indít. A tőzsde elnöksége magához kérte Scherz titkárát és kihirdette előtte a tőzsdeelnökség határozatát. Scherz a délitőzsde megnyitásakor közölte a határozatot a nagyszámban összegyűlt tagokkal, akik ezt megnyugvással vették tudomásul. A határozat ellenőrzésével Scherz és Somorjay Lajos titkárokat bízták meg. A határozat következtében a tőzsdetagok arra kérték a tőzsdetanácsot, hogy mivel az a magánforgalmat betiltotta, legalább az utőtőzsde záridejét fél 3 órától fél 4 órára tegye át. A tanács a kérelmet valószínűleg teljesíteni fogja.

Mint a Pester Lloyd értesült, a tőzsdetanács ennek a tilalomnak, amely nemcsak az érték, de az árutőzsdére is vonatkozik, a legenergikusabban fog érvényt szerezni. A déli előtti folyamán a tanács megkereste a rendőrséget, hogy a zug tőzsdészerű összejöveteleket nemcsak a tőzsdepalotában lévő kávéházban, hanem bármely más nyilvános, vagy magánjellegű helyiségben is akadályozzon meg.

Ha e tilalom ellenére is résztvesz ilyen összejövetelen valamely tőzsdetag, a tanács azt nyomban kizárja a tőzsdéről.

A nagyhatalmak támogatják a monarchiát.

(Európa Szerbia ellen fordult. — A jegyzék hatása. — A sajtó nyilatkozatai.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest. július 24.

A monarchia erőyes hangú jegyzéke kétségtelenül egyedülálló és szokatlan a diplomáciai érintkezésben: ezt a megállapítást hallani a tegnapi megtörtént demars után a nagyhatalmak külügyi hivatalai felől. Kétségtelen azonban, hogy nincsen egyetlen olyan hatalom sem, amelyik elítélő, kárhóztatná a monarchia felépését és tápot próbálna adni a szerb törekvéseknek. Abban a nyugodt tudatban tekinthet tehát a monarchia az elkövetkezendő események elé, hogy Európai hatalmai megértik eljárását, még a Szerbiát mindig támogató Oroszország sem tehet egyebet, mint helyesli a királygyilkosok országának megalázó letörésére irányuló erőteljes lépéseket.

Azok a hírek, amelyek Európa fővárosaiból jönnek a helyzetről e pillanatban ilyen képet adnak: a hármasszövetség tagjai: Olaszország és Németország helyesléssel kísérik az akciót és minden idegen beavatkozás esetén készek fegyveresen támogatni a monarchiát. Ilyen beavatkozási szándék azonban ezideig nem mutatkozott: a hármasszövetség hatalmai csupán azon fáradoznak, hogy Szerbiát meghajlásra készítsék. A helyzet tehát az, hogy Szerbia izoláltan áll az európai koncertben.

A monarchia a nagyhatalmakhoz.

A Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Oroszországban és Törökországban akkreditált cs. és kir. nagyköveteknek a következő utasítás adott, amelyet a mai délután előtti folyamán tartoznak végrehajtani:

— A cs. és kir. kormány kényszerítve látta magát arra, hogy csütörtökön, a hó 23-án, a belgrádi cs. és kir. követ útján a következő jegyzéket küldje a szerb kormánynak.

A jegyzék szövege után az utasítás így folytatódik:

Bátor vagyok arra kérni excellenciádat, hogy a jegyzék tartalmát közölje azzal a kormánnyal, amelynek akkreditálva van és közlését a következő fejtegetéssel kísérrje:

1909 március 31-én a szerb királyi kormány nyilatkozatot intézett Ausztria-Magyarországhoz, melynek tartalma a fenti jegyzékben foglaltatik. Ugyeszoíván a nyilatkozatot követő napon Szerbia politikája oly utakra tért, amelyek oda vezettek, hogy a monarchia szerb nemzetiségű alattvalóiban subversiv eszmék ébredtek, amivel elő akarták készíteni a monarchia azon területeinek elszakadását, amelyek Szerbiával határosak.

Szerbia fészke lett a bűnös agitációnak, egyesületek és szövetségek alakultak, amelyek akár nyíltan, akár titokban abban látták rendeltetésüket, hogy nyugtalanságot, idézzenek elő Ausztria-Magyarország területén.

Ezen egyesületek és szövetségek tagjai között vannak tábornokok és diplomáták, államhivatalnokok és bírák, egyszóval a királyság hivatalos és nem hivatalos világának vezető személyiségei. A szerb sajtó majdnem egészében ennek az Ausztria-Magyarország ellen irányuló propagandának szolgálatában áll és nem mulik el nap anélkül, hogy a szerb sajtó ne izgatná olvasóit a monarchia elleni gyűlöletre és megvetésre, avagy pedig olyan merényletekre, amelyek többé-kevésbé nyíltan a szomszéd monarchia integritása és biztonsága ellen irányulnak. Számos ügynök azzal van elfoglalva,

hogy az Ausztria-Magyarország elleni agitációt minden eszközzel elősegítse, hogy a Szerbiával határos osztrák-magyar területek ifjúságát tévuttra vezessék.

Az összeesküvés szelleme, mely a szerb politizáló köröket eltölti és amely véres nyomokat hagyott a szerb történelem annáleseiben, a legutóbbi balkáni válság óta növekvőben van. Bandák tagjai, akik eddig Macedóniában találtak eloglaltságot, állottak az osztrák-magyar monarchia ellen irányuló terrorista propaganda rendelkezésére és szolgálatába. A szerb kormány nem látta szükségét annak, hogy valamilyen állást foglaljon és közbelépjen ezen üzemek dolgában, melyeknek Ausztria-Magyarország évek óta ki van téve. A királyi kormány ilyképpen az 1909. évi március 31-iki ünnepélyes nyilatkozatnak nem tett eleget és ezzel szembehelyezkedett Európa akaratával és az osztrák-magyar monarchiával szemben vállalt kötelezettségekkel.

Az a hosszú türelem, melyet a cs. és kir. kormány Szerbia kihívó magatartásával szemben tanusított, arra volt visszavezetendő, hogy mentnek tudta magát minden területi önösségtől és mert nem adta fel azt a reményt, hogy a szerb kormány végül mégis csak helyesen fogja értékelni az Ausztria-Magyarországgal való barátságot. A cs. és kir. kormány azt hitte, hogy a Szerbia politikai érdekeivel szemben tanusított jóakaratu magatartás végezetül mégis arra fogja készíteni a szerb királyságot, hogy hasonló magatartást tanusítson. Ausztria-Magyarország remélte a szerbiai politikai eszmék ilyen evolúcióját különösen abban a pillanatban, amidőn 1912 ben a cs. és kir. kormány minden rosszakarattól ment, szabad magatartásával lehetővé tette Szerbiának oly nagyarányu megnagyobbítását. Az Ausztria-Magyarország részéről a szomszéd állam iránt tanusított jóakaratu azonban nem változtatta meg a királyság eljárásának módját, mert az folytatólag is türte a maga területén azt a propagandát, amelynek szomorú következményei ez év június 28 án váltak nyilvánossá az egész világ előtt azon a napon, amikor

a monarchia trónörökösé és fenkölt neje egy Belgrádban keletkezett összeesküvésnek esett áldozatul.

Az ügyek ilyen helyzete mellett a cs. és kir. kormány kényszerítve látta magát arra, hogy Belgrádban újabb sürgős lépést tegyen és ilyképpen arra bírja a szerb kormányt, hogy vessen véget a mozgalomnak, mely Ausztria-Magyarország biztonságát és integritását veszélyezteti. A cs. és kir. kormány meg van győződve arról, hogy a mikor e lépést megteszi, teljes összhangban áll az összes civilizált nemzetek érzésével, mely

nem engedheti meg, hogy a királygyilkosság fegyverré váljék, a melyet politikai harcban büntetlenül lehessen használni és nem engedheti meg azt, hogy Európa békéjét szakadatlanul megzavarják oly üzemek, amelyek Belgrádból indulnak ki.

A mondottak támogatására a cs. és kir. kormány dossiert készített, mely felvilágosítással szolgál a szerb propagandáról és annak a június 28-iki gyilkossággal való összefüggéséről.

Hasonló közlés megy a többi szignatárius hatalmaknál akkreditált cs. és kir. nagykövetekhez is. Excellenciád fel van hatalmazva arra, hogy a külügyminiszter urnál e távirat másolatát hagyja. Berchtold s. k.

A hármasszövetség és a hármasszövetség.

Frankfurtból jelentik: A Frankfurter Zeitung pétervári értesülése szerint a monarchia jegyzéke a pétervári diplomáciai köröket rendkívül meglepte. A szituációt itt rendkívül komolynak ítélik. A minisztertanács után hirtelen, hogy a diplomácia olyan formula megalkotásán dolgozik, amely Szerbiának lehetővé tenné, hogy teljes becsülettel adja meg a kívánt elégtételt.

Péterhofban a cár elnölete alatt koronatanács ült össze, amely a monarchia és Szerbia között támadt konfliktus eshetőségeivel foglalkozik.

Spalajkovics szerb követ hosszasan tárgyalt a külügyminiszterrel.

Londonból jelentik: A Daily Mail jól értesült helyről írja: Német és Olaszország jóváhagyta a monarchia eljárását. A német tiszttek csak azzal a feltétellel kaptak szabadságot, hogy kötelesek készenlétben lenni és az első távirati értesítésre visszautazni állomáshelyükre.

Bécsből jelentik: Angliában, ahol először hangzott el ez a szó, hogy lokalizáció, bizonyára nem áll fenn az az óhaj, hogy a Szerbiával való viszály világháboru indítóoka legyen. Föltehető, hogy Anglia nyomtatékosan fog Belgrádban az osztrák-magyar jegyzék elfogadása érdekében fellépni. Ami Franciaországot illeti, nagyjában orosz szövetségesének vizejn fog evezni. Az a benyomás kerekedik felül, hogy Franciaország Szerbiának a békét fogja ajánlani és ha nem sikerül a megegyezés Szerbia és a monarchia között, — a lokalizáció mellett lesz. Oroszország az előtt a kérdés előtt fog állani, hogy a Szerbiával való viszályba beavatkozva, megindítsa a háborut az európai nagyhatalmak között.

Bécsből jelentik: Mivel nem arról van szó, hogy a Balkánon hatalmi eltolódás történjék, hanem mivel a monarchia lényegében azt kívánja, hogy békében maradjon és mivel a viszály kiindulási pontja fejedelemségség, Oroszország alkalmasint szintén azon lesz, hogy a monarchia ne maradjon magára. Minden nagyhatalom mérlegelheti a különbséget európai háboru és lokalizált háboru között, ha nem sikerül Szerbiát jobb belátásra bírni. Ami Romániát illeti, a legnyomatékosabban a bukaresti egyezmény mellett foglalt állást. A Szerbiával való viszály azonban nem érinti a bukaresti egyezményt, nincs is vele összefüggésben és kétséges, vajjon Károly király a szerb politika módszere mellett foglalt-e állást. Ebből a beállításból kiderül, hogy Európa Belgrádban nyomást fog gyakorolni a monarchia követeléseinek elfogadására.

Berlinből jelentik: A német császár valószínűleg megrövidíti északi útját. Minthogy a vezérkari főnök és a hadügyminiszter szabadsága lejárt, legközelebb ismét Berlinbe jönnek. Diplomáciai körökben általános az a feltevés, hogy a monarchia és Szerbia konfliktusa lokalizálódni fog. Németország a maga akcióival csak akkor lép előtérbe, ha valamely hatalom interveniálna Szerbia mellett.

Berlinből jelentik: A monarchia energikus fellépése a jegyzék hangja a német fővárosban nagy meglepetést keltett. Illetékes helyen teljesen egyetértének ugyan mindazzal, amit Ausztria-Magyarország követeléseképpen felállít, a szigorú és meghátrálást nem tűrő forma, mely

ben a monarchia követeléseit Belgráddal tudatta, mégis szenzációként hatott.

A német külügyi hivatal egyik legelőkelőbb állásu tisztviselője ma délelőtt a következőket mondotta:

— A jegyzék hangja rendkívül energikus, de egyáltalában nem lépi túl azt a határt, melyben a monarchia követeléseinek magukat tartaniok kellett. Szerbia vagy teljesíti azokat a feltételeket, vagy a fegyverekre bizza a döntést. A helyzet súlyos ugyan, de nem vigasztalan, mert valószínű, hogy Szerbia teljesíteni fogja ezeket a követeléseket. Németország minden körülmények között s mindenkor támogatni fogja a monarchiát, ha kell, fegyverrel is. Reméljük azonban, hogy erre nem kerül a sor. A monarchia és Szerbia konfliktusának elszigeteltnek kell maradnia s tudunkkal egyetlen hatalomnak sincs szándékában, hogy az ügybe beavatkozzék.

Hogyan történt

a belgrádi demars?

(Giesl báró erélyes fellépése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 24.

Belgrádi információk érdekes részleteket hoznak nyilvánosságra a demars lefolyásáról. A jegyzéket, mely izgalmas, lesújtó, megbé-
nult hangulatot teremtett Belgrádban, tegnap délután pontban hat órakor nyújtotta át Pacsu pénzügyminiszternek Giesl Vladimir báró követ. A demarsnak érdekes előzményei, helyesebben akadályai voltak. Giesl báró már két nap előtt megkapta a felsőbb utasítást, hogy a szükséges lépéseket tegye. A demars azonban nem volt átnyújtható, mert Pacsics a mindenható miniszterelnök és külügyminiszter tudvalevőleg választási kortesutra utazott Belgrádból. A monarchia követe több ízben érdeklődött illetékes helyen, hogy miután hivatalos közölni valója van, kivel lépjen érintkezésbe. A szerb intéző körökben igyekeztek kitérő választ adni, mire

Giesl egyenesen az udvarhoz fordult és követelte, hogy jelöljék meg a felelős személyt, akinek a jegyzéket átadhassa.

Erre az energikus fellépésre válaszul adta ki azután az ukázt Sándor kormányzó-trónörökös, mellyel Pacsics helyettesítésével Pacsu pénzügyminisztert bízta meg. Az osztrák-magyar követség hivatalos értesítést kapott a trónörökösnek e rendelkezéséről. Ahogy Giesl tudomásul vette, hogy Pacsuval kell érintkezésbe lépnie, ha a jegyzéket át akarja adni, nyomban üzent a pénzügyminiszternek és kérte, hogy legyen délután hat órakor a külügyminisztérium fogadótermében. Itt történt azután néhány perccel hat óra után a történelmi esemény: a jegyzék átadása.

Giesl báró öt perccel hat óra előtt ült kocsi-
ra az osztrák-magyar követség palotája előtt, ahonnan az alig néhány száz lépésnyire levő külügyminiszteri palota elé hajtattott. Diszbe öltözött kocsi ült a bakon, mellette követségi lakáj ült. Maga Giesl báró egyszerű szürke ruhában volt, mellette Storgkh követségi tanácsos foglalt helyet egy nagy sárga bőrtáskával a kezében. Ebben a táskában vitték a monarchia jegyzékét.

A külügyminisztériumban már várták a monarchia követét és azonnal Pacsuhoz vezették. Ez

a találkozás és beszélgetés rendkívül kimért, szertartásos és rövid volt.

A kölesönös üdvözlések után Giesl báró rövid pár szó kíséretében átadta a jegyzéket a pénzügyminiszternek, nyomban bucsut is vett tőle és visszatért a követségi palotába. Így folyt le az az aktus Belgrádban, melynél nagyobb jelentőségű esemény színhelye talán még soha nem volt Szerbia fővárosa.

Szerbia megalázkodása

a monarchia előtt.

(Hogyan jött létre az első hazug ígért.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad július 24.

Szerbia 1909. március 31-én ígértet tett az osztrák-magyar monarchiának arra, hogy elismeri Bosznia Hercegovina annexióját és véget vet a bandák üzemének, amelyeknek az volt a céljuk, hogy az annektált tartományokba betörjenek és így a jó szomszédos viszonyt állandóan zavarják.

Szerbia ezt az ígértet nem tartotta meg és a monarchia tegnap küldött jegyzékében ezt Szerbiának szemére is veti. Ennek az ígértetnek megszegése juttatta el ezt a szerencsétlen országot oda, hogy most már másodszor kénytelen hatalmas szomszédja előtt megalázkodnia. 1909-ben, ezelőtt hat esztendővel ugyanolyan izgalommal leste Európa Belgrád magatartását mint ma és ezért érdekes a maival hasonló helyzet eseményeit rövidesen ismertetni.

Hat hónapig tartó háborus feszültség fejeződött be azzal a jegyzékkel, amelyet Simics Szerbia bécsi követe 1909. március 31-én Bécsben Aerenthal gróf külügyminiszternek átadott és amely Szerbia megalázkodását jelentette. Hat hónapon át arra kényszerítette Szerbia a monarchiát, hogy háborus előkészületeket tegyen csak azért, hogy Szerbia elismerje az annexiót.

Az említett év március 19-ikén jutott nyilvánosságra késő éjjel, hogy Szerbia táviratot küldött a berlini konferencia szignatorius hatalmaihoz és ezeknek tudtul adja hogy az annexió kérdését európai konferencia elé viszi. Ekkor már lemondott arról az ábrándjáról, hogy az annexió fejében rekompenzáltatni akarja magát, de megakarta törni a monarchiát és kijelentette, hogy Szerbia nem tárgyal direkt Aerenthallal, hanem csak a nagyhatalmak közvetítésével. Híre ment, hogy Oroszország pártolja Szerbia lépését és hogy ez teljesen felkészülve néz egy háboru elé. Aerenthal az válaszolta, nem engedi az annexió ügyét a konferencia elé. Anglia is Szerbia mellé állott, Franciaország is megfelelőnek tartotta az ideát, a német császár pedig azt mondotta, hogy

várja Ferenc Józsefnek, mint a német hadsereg tábornagyának parancsát a német hadsereg indítására.

Forgách gróf belgrádi követe a monarchiának, megjelent a szerb külügyminiszternél és felelőségre vonta a fegyverkezés miatt.

Március tizenegyedikén a berlini Lokalanzeiger pétervári tudósítója jelentette teljesen megbízható forrásból: Ausztria—Magyarország még egy utolsó kísérletet tett a Szerbiával való konfliktus békés megoldására. A monarchia a szerb körjegyzéket nem tekinti előterjesztésre szülő válasznak, hanem Forgách gróf útján közvetlen választ fog követelni. Ha ez nem történik meg, vagy nem lesz kielégítő, a háboru elkerülhetetlen.

Március 17-ikén érkezett Aradra a honvédelmi miniszter következő sürgönye: Város közönségének Arad. Az 1909. évi 3376. elnöki rendeletem kapcsán tudatom, hogy ő felsége Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában

elhelyezett — illetve elhelyezendő csapatok magasabb létszámra való kiegészítését elrendelte. Berékező fehérszínű behívó jegyek leggyorsabban kézbesítendőek. — Honvédelmi miniszter.

A helyzet a mai napon még komolyabbra fordult és a háboru elkerülése majdnem kizártnak látszik irta az Aradi Közlöny március 17-ikén. A monarchia azonban még mindig reméli, hogy Szerbia az utolsó pillanatban talán külső befolyásra abbahagyva érthetetlen vakmerőségét teljesíti a monarchia követeléseit. E követeléseket egy utolsó békés jegyzékben Forgách János gróf belgrádi nagykövünk a napokban nyújtja át a szerb kormánynak. Ez a jegyzék, melyet hír szerint a mai bécsi tanácskozáson állapítottak meg Aerenthal külügyminiszter, Wekerle s Bienert miniszterelnökök, még egyszer világos és határozott választ log kérni a monarchia legutóbbi jegyzékében Szerbiához intézett kérdésekre.

A nagyhatalmak napokon át azon fáradoztak, hogy a monarchiát rábírák a konferencián való részvételre, de hiába. Belgrádban a háborus párt rettentő izgatást fejtett ki a monarchia ellen.

Március 23-án érte el a krízis tetőpontját. Ekkor jutott nyilvánosságra, hogy a monarchia Szerbia jegyzékére a következő választ adja:

1. Szerbia teljes lemondásának kinyilatkoztatását minden területi követelésről.

2. Leszerelést az egész vonalon. A leszerelés kinyilatkoztatásának világosnak és mindent kétséget kizárónak kell lenni és a leszerelést azonnal végre kell hajtani.

Március 25-én Oroszország kijelentette, hogy nem ragaszkodik a konferencia eszméjéhez.

Március 27-én a háborus párt feje, a kardcsörtető trónörökös, György herceg lemondott és ezt azzal indokolták, hogy azért, mert halálra rugdosta Kolakovics nevű szolgáját. Tudták, hogy ez nem igaz és ez azért történt, mert Oroszország cserbenhagyta Szerbiát és megbukott a háborus párt.

Március 28-án a koronatanács volt Belgrádban, amely elhatározta, hogy a trónörökös lemondását a szkupstina tudomására hozza, a tartalékosokat szabadságolja és megkezdi Szerbia a leszerelést. Március 30-ikán bejelentették, hogy másnap lesz a

nagyhatalmak demarsa Belgrádban.

Anglia elfogadta Aerenthal álláspontját. Aerenthal megjelent a királynál és őfelsége köszönetet mondott az angol kabinetnek eljárásáért és előzékenységet.

Március 31-ikén megtörtént a demars

Novakovics miniszterelnöknél és Milovanovics külügyminiszternél. Milovanovics külügyminiszter az ó-radikálisok pártklubjában aznap este a következőket mondta:

— A nagyhatalmak az Ausztria-Magyarország által felállított összes követeléseknek teljesítését követelik tőlünk és pedig: Ausztria-Magyarország jogi birtoklásának elismerését Bosznia-Hercegovina felett minden megszorítás nélkül, a szerb hadsereg leszerelését és garanciát a bandaképzések megakadályozására. A szerb kormány komoly megfontolás után arra az elhatározásra jutott, hogy ezeket az összes követeléseket teljesíti.

Ugyanaznap délutánján pedig megjelent Simics bécsi követ és átadta ezt a nevezetes jegyzéket, amely a mostani demars kiindulási pontja.

Szerbiát békére kényszerítik?

— **A megriadt Belgrád. — Védtelenek a szerb határok. Oroszország engedékenységet parancsol. — Berchtold Ischlben várja a választ. —**

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 24.

Mire még egyszer megjelenik ez az ujság, a monarchia eldől Szerbia és vele talán Európa sorsa is. Ma éjszaka gyors egymásutánban ontotta a táviró a híreket és valamennyi azzal biztat, hogy Európát megkíméli a sors egy véres háború kiszámíthatatlan borzalmaitól. Szerbiának nem marad más választása, mint hogy a monarchia jegyzékében felsorolt követeléseket teljes egészükben teljesítse.

Szerbia izoláltan áll. A civilizáció munkájában izzadó valamennyi állam hátat kénytelen fordítani a királygyilkosok nemzetének. Oroszország cára nem nyújthat segédkezet egy olyan kormánynak, amely túrta, hogy országában bombákat gyártsanak egy másik állam trónörökösének meggyilkolására. 1909-ben, az annexió kifizetése alatt is úgy beszélt Szerbia, mintha érte Európa elvérezni lenne hajlandó és a hangos kardesőtetésnek mi más a vége, minthogy a cserben hagyott és letiport ország Canossát járt, odadobta trónörökösét a békéért és meghunyászkodva fordult a Ballplatz ura elé, hogy jó magaviseletéről biztosítsa őt.

Belgrád le van sújtva a kemény szavú jegyzék hatása alatt, a szerb kormány hiába tekint körül, sehonnan biztató szót nem várhat. Teljesítenie kell a monarchia feltételeit, mert annyira ő sem örült, hogy mint Don-Vihote egy fa dárdával a kezében szálljon szembe egy óriással. A szerb kormány meg fog ígérni minden jót és a háború réme el lesz temetve — igen rövid időre.

Készen áll a monarchia.

(Berchtold Ischlben várja a szerb választ.)

A Bud. Tud. jelenti, hogy Berchtold gróf holnap déli két órakor Hoyos gróf osztályfőnök társaságában Ischlbe érkezik, itt fogja bevárni Szerbia választát, amelyről azonnal értesíti őfelségét.

Berchtold gróf azért utazik holnap Ischlbe, mert nem akarja sürgöny útján a király tudomására hozni Szerbia választát, hanem személyesen óhajt szóbeli jelentést tenni őfelségének a válasz megérkezése után. A külügyminiszter valószínűleg a vasárnapot is Ischlben tölti el, miután erre a napra várható a krízis tetőpontja.

A király ma egész nap nem hagyta el dolgozószobáját és sem a kabinetiroda főnökét, sem Haverda bárót, a királyi család birtokainak vezetőjét nem fogadta kihallgatáson. Azok a hírek, hogy a király a napokban visszautazik Bécsbe, nem felel meg a valóságnak. A király az egész nyarat Ischlben fogja tölteni.

A Pester Lloydnak jól informált helyről a következőket jelentik Bécsből: Ha holnap délután hat óráig Szerbia nem válaszol a monarchia jegyzékére, vagy ha a válasz nem lesz teljesen kielégítő, úgy Giesl báró a követtség egész személyzetével még a holnapi nap folyamán elhagyja Belgrádot.

Késő éjjel a Magyar Távirati iroda felhivatalosan megerősíti azt a hírt, hogy Szerbia kedvezőtlen válasza esetén az osztrák-magyar követ azonnal elhagyja Belgrádot. A Bécsből keltezett felhivatalos távirat így szól: A császári és királyi kormány azt a megbízást adta belgrádi követének, hogy amennyiben a szerb

királyi kormány szombat este hat óráig nem hozza tudomására a jegyzékben foglalt követelések feltételhez nem kötött elfogadását, a követtség egész személyzetével azonnal hagyja el Belgrádot.

Ischlből jelentik: Őfelsége ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta Heynold osztrák belügyminisztert, aki reszortügyekről tett jelentést. Délután háromnegyed 4 órakor Bilinszki lovag közös pénzügyminiszter jelent meg a király előtt.

Belgrád hangulata.

(Bukik Pasics kormánya. — Háború vagy meghátrálás.)

Belgrádból jelentik: A városban leirhatatlanul növekszik az izgatottság. Diplomáciai körökben elkerülhetetlennek tartják a háború kitörését és nagyon valószínűnek látszik, hogy a szerb kormány a demarsra nem ad választ. A fővárosban lévő csapatokat az ország belsejébe küldik. Azt hiszik, hogy a monarchia csapatai Belgrádba ellenállás nélkül fognak bevonulni, de a szerbek azt remélik, hogy a hatalmak beavatkozása majd akkor fog megtörténni, mikor az osztrák-magyar csapatok már elfoglalták Belgrádot.

Belgrádból jelentik: A szerb sajtóiroda a városban ma kommunikét terjesztett, amelyben a monarchia jegyzékének tartalmát rövid kivonatban közli és hozzáfűzi, hogy a monarchia követeléseit feltétlenül súlyosak, a határidő rendkívül csekély és a helyzet rendkívül komolyan ítélendő meg.

Belgrádból jelentik: A minisztertanács déli két óra óta késő estig együtt volt. Délután öt órakor számos diplomáciai képviselő jelent meg a külügyminisztériumban, hogy a miniszterelnökkel tárgyaljon. A háború kitörése elkerülhetetlennek látszik.

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd késő éjjel táviratot kapott belgrádi tudósítójától és ez az első távirat, amelyet a tegnap óta szigorúan működő belgrádi cenzura továbbítani engedett. A távirat így hangzik:

A monarchia jegyzékének szövegét csak a késő déli órákban hozták rendkívüli kiadások útján a közönség tudomására. A jegyzék mindenütt nagy izgatottságot keltett, a város külső képe azonban egyelőre teljesen nyugodt. Ugy a lakosság mint a tisztikar egy része bizonyosan reméli Oroszország intervencióját, miután

senki sem mer komoly katonai ellenállásra gondolni, annál kevésbé, mert a határok nagyrésze teljesen védetlen.

Belgrádból jelentik: Pacsu pénzügyminiszter telefon értesítette Pasics miniszterelnököt a jegyzék átadásának megtörténtéről s ennek következtében tért vissza a miniszterelnök a fővárosba. Visszaérkezése után már a reggeli órákban minisztertanácsra ültek össze a kormány tagjai. A jegyzék Belgrádban óriási hatást keltett. A közvélemény, amelyet

a belgrádi sajtó hírel idáig félrevezettek, a monarchia valódi szándékait illetően,

a jegyzék követeléseitől és hangjától nagyon meglepődött. A közönség között nagy nyug-

talanság uralkodik, mert olyan hírek vannak elterjedve, hogy a monarchia már katonai intézkedéseket is tett. A tisztikarokra is igen nagy hatást gyakoroltak a monarchia követelése. Ma délből nagy számban jelentek meg a tisztikaszinóban a tisztok, különösen azok, akik a Narodna Obrana-hoz tartoznak és hosszabb tanácskozásokat folytattak. Izgalmas jelenetek játszódtak itt le és a tisztok túlnyomó többségének véleménye az volt, hogy a monarchia által felállított követelések a szerb hadsereg nézve egyenesen megbecstelenítőek. A város külső képe egyébként teljesen nyugodt, csak a nyilvános helyiségekben folyó izgatott viták. A hatóság intézkedéseket tett, hogy minden tüntetést megakadályozzon. Az osztrák-magyar és a bolgár követtség épülete őrizet alatt van. A nyugalmat idáig nem zavarták meg. A Pasics-kabinet helyzetét a konfliktus természetesen megingatta.

Belgrádból jelentik: Pasicsot már szerdán értesítették, hogy a monarchia a csütörtöki nap folyamán döntő lépésre készült. A miniszterelnök, akit Monastir felé vezető útjában ért utól az értesítés, nyomban jelezte, hogy azonnal visszautazik. Pacsics ma a konakban Sándor trónörökösnek jelentkezett kihallgatáson. Híre jár, hogy a trónörökös Pasics kíséretében délután Vranicska fürdőre utazik, hogy az ott üdülő Péter királyt az eseményekről értesítse. Ugy tudják, hogy Sándor trónörökös határozottan a békés meghátrálás álláspontján van, ami a kormány és a hadsereg tagjai között nagy elkeseredést keltett.

Belgrádból jelentik: Híre járt, hogy Pasics hosszabb külföldi utra indul, anélkül, hogy állásáról lemondana és a kormány vezetését átadja Pacsunak. A hírt a szerb sajtóiroda is megerősíti. Minthogy a miniszterelnök haladéktalanul külföldre akar utazni, ideiglenesen Pacsu pénzügyminiszter fog elnökölni a minisztertanácsban és ő veszi át a külügyek vezetését is. Az erre vonatkozó ukáz megjelent a hivatalos lap mai számában is.

Oroszország békét kíván.

(A magára hagyott Szerbia.)

Belgrádból jelentik: A hármass entente hatalmainak képviselői nagy erőfeszítéssel dolgoznak azon, hogy engedékenységre bírják a szerb kormányt. Különösen Oroszország képviselője fáradozik azon, hogy a szerb kormányt békés hajlandóságra kényszerítse. Más oldalról jelentik: Az itteni orosz és francia diplomaták nagy erőlködést fejtenek ki, hogy a szerb kormányt engedékenységre bírják, mindazonáltal eddig Francia és Oroszország diplomáciai képviselője ezen a téren semmi eredményt el nem ért.

Belgrádból jelentik: Az esti órákban teljes határozottsággal azt a hírt terjesztették, hogy

a hármass entente hatalmai lépéseket fognak tenni a szerb kormány-nál, hogy engedékenységre bírják.

Párisból jelentik: Belgrádtól mértékadó helyen remélik, hogy a háború elkerülhető lesz. A demars hatása Belgrádban igen lesújtó a legradikálisabb hangok is eloszáradtak. A hadseregben mozgósítás van, a vonatok tele vannak bevonuló póttartalékosokkal és már mérvadó helyen sem tagadják a nagy katonai készülődéseket.

Szofíából jelentik: A monarchia jegyzékének szó szerinti szövegét csak a délutáni órákban közölték a lapok a lakossággal és a közlés politikai körökben óriási szenzáció erejével hatott. Az első pillanatban természetesen mindenütt a káröröm jutott kifejezésre és csak

azután kezdtek megvitatni azokat az előnyöket, amelyeket Bulgária részére hozhat a kiélestedt helyzet. Természetesen feszült izgatottsággal várják, hogy Szerbia enged vagy se. Genadiev volt bolgár miniszterelnök, aki bár most nem aktiv miniszter, mégis egyike Bulgária legbefolyásosabb politikusainak, a Pester Lloyd szófiai tudósítója előtt annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy a monarchia jegyzéke, amely energikus hangon íródott s amelyet alaposan átgondoltak, a mostani nemzetközi helyzet folytán

Szerbiát okvetlenül mindenben engedékenységre fogja kényszeríteni, mert a szerb kormány semmilyen oldalról nem számíthat hathatós támogatására.

Berlinből jelentik: Vilmos császár utitervét teljesen megváltoztatva és megrövidítve már a jövő hét első napján visszatér Berlinbe. A császár hirtelen visszatérése természetesen kizárólag a külpolitikai helyzetre vezetendő vissza. Itt még mindig azt hiszik, hogy Szerbia — habár fogcsikorgatva — eleget fog tenni a jegyzékben foglalt követeléseknek, miután Oroszország is azt a tanácsot fogja adni Szerbiának, hogy engedjen, tudatában lévén azoknak a következményeknek, amelyekkel az ő beavatkozása járhatna. A békét azért nagy veszély fenyegeti egyrészt a szerb kormány tehetetlensége, másrészt a szerb tisztikar és a kiszámíthatatlan Sándor trónörökös magatartása miatt.

Pétervárról jelentik: A monarchia jegyzéke itt nagy meglepetést keltett. Az első benyomás az volt, hogy a monarchia és Szerbia között már elkerülhetetlen a háború. Oroszország azonban tudatában van annak, hogy a további fejlemények nagyjából az ő magatartásától függenek és remélik, hogy az orosz kormány minden igyekezetét latba fogja vetni a béke érdekében és sikerül majd olyan formulát találnia, amely az ügy lokalizációját teszi lehetővé.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Aalbach Aradon. A Fővárosi Orfeum kiváló magyar német házi komikusa elsőrangú társulattal augusztus hó 1-től 4 napig Aradon a Fehér Kereszt kórhelyiségében vendégszerpel. Aalbach Jaques-t felesleges a közönségnek bemutatni, jól ismerik őt Aradon is a Fővárosi Orfeumból, hol nem, egyszer nevette meg kitűnő humorával a fővárosba ránduló aradiakat. Érthető tehát az az érdeklődés, amely a jóhírnevű társulat fellépését megelőzi.

* A vér szava. Az Apolló-színház direktója, mint már említettük, a szünet alatt az új szezon műsorának összeállításán fáradozik. Már eddig is olyan előnyös szerződések kötött az igazgatóság a hazai és külföldi filmkölesző-vállalatokkal, amelyek a filmpiacnak minden nívós, művészi értékű és érdekes eseményt leköt az Apolló számára. Az új szezon műsorai bármely világvárosban és helyt állhatnának. Ez tűnik ki már az augusztus elsejei megnyitó-műsorból is. „A vér szava” című kolosszális filmmel nyitja meg az Apolló-színház kapuit a közönség előtt. A mélyseges dráma a kinematográfiának legújabb óriási eseménye.

* „A halál árnyékában” és „A szerencse kegyence.” (Két sláger az Urániában.) A színház nem ismer holt szezon, ma is két elsőrangú képpel kedveskedik közönségének, mely ép oly szívesen látogatja a nézőteret, mint a legnagyobb évad időben. A mai képek elsője egy feszült izgalmu, folyton növekedő érdekes ségel megrajzolt amerikai dráma. A kivitel tö-

kélye, a színészek játéka és cselekvény érdekessége: dícsérik a képben az amerikai márkák kiválóságát. Egy szerelmi történet bogozódik össze drámává s végül belőle a bűncselekmények egész sora ered s csak hosszas küzdelem után jut nyugvópontra a cselekmény hőse. A másik kép egy poétikus történet, mely telve feszült izgalmas jelenetekkel, poétikus érzelmes epizódokban bővelkedik. A dráma sötét szövésében, mindig felcsillan a poézis, a szerelem napsugara.

* „IV. parancsolat” társadalmi színmű legközelebb az Urániában

Őrzik a marosillyei hidat.

(Katonai intézkedések Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 24.

Nem egészen huszonnégy óráig még bizonytalanság ül a lelkek fölött, a háború gyilkos csontkaszája és a béke olajága egyformán int félénk. Az idők méhébe ki sem lát, de az emberi számítás és az eshetőség mindent parancsol, hogy az illetékesek megtegyenek az esetleges háború esetére. Éppen ezért az utolsó huszonnégy órában, amelyben megtörtént a döntő lépés, számos olyan katonai intézkedés történt, amely komoly tettek előjeleiként jelent meg.

Igy a 12-ik huszárezred egyik százada, amely ezelőtt pancsován állomásozott, majd utóbb Mikelakán és Óthalmon, sürgős parancsot kapott, hogy azonnal induljon Pancsovára. A század ma reggel Mátyássy százados vezetésével utnak is indult. A holnap reggel hét órakor kezdődő usztatási gyakorlatokon, amelyek a Marosban folynak le, ennél fogva csupán két század vesz részt.

Ugyancsak sürgős parancsot kapott a lippai tüzér üteg is, hogy azonnal hagyja el a jelenlegi állomáshelyét és induljon. A tüzér üteg nyomban el is hagyta Lippát, de hogy a katonai felsőbb hatóságok hová rendelték az üteget, azt nem lehet tudni.

A nagyváradi tüzér ezred négy nap óta gyakorlatokat folytatott Pankota környékén. Ma reggel is jókor megkezdődtek a gyakorlatok, a délelőtti órákban azonban váratlanul lefújták a gyakorlatot és az ezred visszatért Nagyváradra, állomáshelyére.

A késő esti órákban parancs érkezett az aradi 33-ik ezredhez a temesvári hadtestparancsnokságtól, hogy azonnal vonuljon katonaság a marosillyei vasuti hid őrzésére. Emlékeztetés, hogy az annexió válság és a balkáni háború idején is a Mikelakán levő temesvári vasuti hidat és a marosillyei vasuti hidat katonák őrizték. A parancs következtében a 33-ik gyalogezredtől nyomban erős őrség indult utnak egy tiszt vezetésével. Minthogy az idő már későre járt, a bakákat egyfogatu kocsikön vitték ki a vasuti állomáshoz, hogy még idejében elérhessék a feltizenkettőkor induló erdélyi vonatot, amellyel Marosillyére utaznak.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbözet szíves megtérítését kérjük.

Elrendelik a kivételes állapotot

(A háborús törvény intézkedései.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 24.

A Neue Freie Presse arról értesül Budapestről, hogy legközelebb javaslat kerül a Ház elé, amely felhatalmazza a kormányt, hogy foganatba vehesse mindazon kivételes intézkedéseket, amelyekre az 1912 évi XIII. t.c. felhatalmazza. Az intézkedések életbeléptetésévé egyidejűleg azokat a Háznak, ha együtt van be kell jelenteni, ha pedig nincs együtt, akkor a Ház legközelebbi ülésén jelentendők be.

A törvényekik szerint joga van a kormánynak minden törvényhatósági vagy képviselőtestületi határozatot hivatalból megsemmisíteni, ha az a hadvezetőségnek ellene csúsz és a közbiztonságot fenyegeti. Korlátozni vagy akár egészen be lehet szüntetni minden oly eszköz tartását, használatát és kereskedelmi forgalomba hozatalát, amely a hadvezetés érdekeinek árt, vagy azokat veszélyezteti. A kormánynak jogában van, hogy ha annak veszedelem fenyegeti, hogy egyes élelmiszerek ára a legénység bevonulásával aránytalanul vagy indokolatlanul felszökknék, elrendeli, hogy a közigazgatási hatóságok a legszükségesebb élelmiszerek maximális árát állapítsák meg. A nemzetközi egyezmények korlátai közt ellenőrzésnek vehetőek alá a posta, távirda- és telefonintézmények. A gyülekezési és egyesületi jog korlátozható, esetleg teljesen felfüggeszthető.

A minisztérium elrendelheti, hogy időszaki lapokat és más sajtótermékeket még elküldésük előtt be kell mutatni a királyi ügyészségnek, esetleg a rendőrségnek.

valamint azt is, hogy az expedálás adott esetben csak bizonyos idővel a köteles példány benyújtása után történhessék meg. A sajtótermékek elküldése megtiltható ha bennük a hadvezetés érdekeit veszélyeztetőt, vagy fenyegetőt lehet találni. Továbbá egyes nyomtatványok teljesen eltávolíthatók a megjelenéstől. A külföldi sajtótermékeket ellenőrzés alá lehet venni, esetleg az országba való bevezetésüket és terjesztésüket megakadályozni. A minisztériumnak jogában van, hogy a büntetendő cselekményeket, amelyek a hadvezetés érdekeit érintik és amelyek egyébként az esküdtszék hatáskörébe tartoznak, a királyi törvényszékek hatáskörébe utasítsa. Ahol szükséges, fel lehet függeszteni az esküdtbírók tevékenységét és gyorsított büntető eljárást lehet elrendelni. Minden, a háborús időszak alatt elkövetett kémkedési és hasonló bűncselekmény szigorubb büntetés alá esik.

Rendkívüli büntetések sújtják azokat, akik a hadvezetés megnehezítésére vagy megghiúsítására munkásokat a közös munka beszüntetésére vagy munkaadókat a munkások kizárására bírják. Hasonlóképpen szigorubb büntetések várnak azokra, akik összebeszéléssel a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák. Aki a fegyveres erő vagy a csendőrség tagjait katonai bűncselekményre csábítja, vagy annak elkövetésében támogatja, öt évi börtönnel büntetendő. Hasonló súlyos büntetéssel sújtandók azok a hivatalos személyek, akik hivatali kötelességüknek teljesítését katonai teljesítményeik dolgában megtagadják, vagy szándékosan elmulasztják. Végül felhatalmazza a törvényekik a minisztériumot, összes tagjainak felelőssége mellett, hogy a hadszükségletekre szükséges összegeket addig, míg ez a törvényhozás útján megtörténik, előlegezze és a szükséges hitelműveleteket végrehajtsa.

LEGUJABB.

Oroszország nem marad közömbös.

Budapestről telefonálja tudósítónk reggel három óra után: —

Óriási meglepetést keltő távirat érkezett ebben a percben Pétervárról.

Pétervárról jelentik: Ma éjjel a hivatalos lap a következő kommunikét teszi közzé:

„A császári kormány, melynek a meglepő események és a Szerbiához intézett ultimatum élénk gondot okoz, figyelemmel kíséri a konfliktus fejlődését.

Oroszország nem maradhat közömbös.“

HIREK.

Felolvassák-e Caillaux leveleit?

(A gyilkossági pör frivol aktái.)

Távirati tudósítás.

Páris, július 24.

A mai tárgyalás megnyitáskor Labori védő kijelentette, hogy bevárja Gueydanné asszony megérkezését és akkor fog nyilatkozni a levelekre vonatkozólag. Kihallgatták ezután Ceccaldi képviselőt. Vallomásaiban nagy elismeréssel emlékszik meg Caillaux családi életéről.

Az ügyvédek és Barhou volt miniszterelnök hangosan tiltakoznak.

Barhou kijelenti, hogy sajnálja a vádlottat, de őszintén szánja barátjának Calmette-nek halálát, akit Caillauxné asszony ölt meg.

Ezután Herbaux államügyész egy kijelentése körül hosszabb szóváltás indult meg a védő ügyvéd és Chenu ügyvéd között.

Ekkor megjelenik Gueydanné asszony.

Labori védő: Az iratok közül öt levélnek, amelyeket egy hölgy írt, eltávolítását javasolja, míg azt a három levelet, amelyet Caillaux írt, kéri felolvasatni.

Chenu: Szükségesnek tartja, hogy az összes levelekkel ismertessék meg az esküdteteket.

Gueydanné asszony is kéri valamennyi levél felolvasását.

Élénk vita támad a levelek körül, végül kijelenti, hogy a levelek övéi, azt tesz velők, amitő akar.

A tárgyalást újból megnyitva, Labori védő kijelenti, hogy nem akarja felolvasni a leveleket, de azt indítványozza, hogy adják azokat vissza Gueydanné asszonynak.

Gueydanné azt válaszolja, hogy a leveleket nem veheti át és heves szóváltás után kijelenti, hogy Labori Chenuval egyetértve rendelkeznek a levelek felett. Ez meg is történik.

A tanukihallgatásokat folytatják ezután, kihallgatják Calmette drt, a meggyilkolt Calmette fivérét, aki a Pasteur intézet igazgatója. A tanu elmondja, hogy a gyilkosság estéjén fivére tárcájában két okiratot talált, ezek azok, amelyeket később „zöld okmányoknak” neveztek. Tekintettel az iratok nagy fontosságára, ő március 21-én átadta azokat Poincaré köztársasági elnöknek. Poincaré megköszönte az okmányokat és nem használta fel őket.

A tárgyalást délután öt órakor félbeszakítják.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Meg változékony idő várható további hűsüléssel és sok helyütt csapadékkal vagy zivattal. — Sürönyprognozisa: Változékony, hűvösebb, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— Vest Ede báró meghalt. Marientbadban ma éjjel szívszélhűdésekben meghalt Vest Ede báró, a temesi agrár és takarékpénztár vezérigazgatója. Az elhunyt báró Temesvár közgazdasági életében kiváló szerepet játszott. Most tavasszal, amikor mint a temesvári kamara elnöke huszonöt éves jubileumát ünnepelte, a király a magyar bárói méltósággal tüntette ki.

— Eltűnt fővárosi ügyvéd. A hivatalos lap mai száma a következő felhívást közli: Solti Ödön dr. és a kamara ügyészenek panaszára Vass Károly dr. budapesti ügyvéd ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a fegyelmi bíróság felhívja ismeretlen helyre távozott Vass Károly dr. budapesti ügyvédet, hogy védelmének előterjesztése céljából a fegyelmi bíróságnál 30 nap alatt jelentkezék, ellenkező esetben a bíróság meghallgatása nélkül fog határozni. Egyidejűleg a fegyelmi bíróság Vass Károly dr. részére ügygondnokul Bielek István dr. budapesti ügyvédet nevezte ki.

— Az albán helyzet. Durazzóból jelentik: A Szent György osztrák-magyar és Defence angol cirkálóhajók a partok közelében horgonyt vetettek. Az epiroták Delvino és Archiokastro városok lakosságát arról értesítették, hogy nincs kizárva, hogy a banditák elfoglalják a várost.

Rómából jelentik: A Stephani ügynökség jelenti, hogy Vilmos fejedelem holnap Valónába érkezik, hogy személyesen győződjön meg az ottani helyzetről.

— Az orvos támadója. Segesvárról jelentik: E hó huszonegyedikén éjjel, egy ismeretlen férfi megtámadta lakását Roth Lajos dr. heilvennégy éves orvost, aki felesége halála óta egyedül lakik házában. Az orvos éjjel neszt hallott szobájában, fel akarta csavarni a villanyt, de ebben a pillanatban valaki öklével fejbe vágta, majd ráterdepelt és fojtogatni kezdte. Az öreg ur minden erejét összeszedte, kiszabadította torkát és segítségért kiabált. A merénylő erre elengedte áldozatát és elmenekült. Most a csendőrség keresi.

— Hazaárulók Dalmáciában. Sebenicóból jelentik: Számos helyen házkutatást tartottak ma. Pronkovic drt a rendőrség letartóztatta, mert a házában bombákat találtak. A Zastava szerkesztőjét, Tartagliát letartóztatták, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy hazaárulást követett el. A spalattói kerületi bírósághoz negyvenkét embert szállítottak be.

Triesztből jelentik: A Piccoló fiumai jelentése szerint a rendőrség letartóztatta Borovic Pál susáki rendőrfőnököt hazaárulás miatt.

— A kék pápaszem. A pályaudvaron a mi nagy városunknak egy cipőtisztító látható. Egy egészen fiatal gyerek, aki egy kék pápaszemet hord. Egy ur, a ki a cipőjét fényesíteni hagyó, a gyereket kérdezi, hogy miért hord egy kék pápaszemet. „Igen — válaszol a találós gyerek — a szemem megvédésére hordom.” A cipők tisztítására használok az általában ismert Globin cipőkrémet és a fényt, amelyet ezzel elérek oly erős, hogy szememnek hosszú időre fájdalmat okoz. „Nos tudja most!”

— Baleset az iparvasuton. Munkácsról jelentik: Klein Zsigmond ostfatelepi gyáránál az iparvasut kisiklott és hat munkás megsebesült.

— Megzavart betörők. Dáváról jelentik: Az éjszaka betörők jártak a marosillyei adóhivatalban. Kifurták a kasszát, de megijedtek és elmenekültek, anélkül, hogy az ott lévő 24 ezer koronához hozzányúltak volna.

— Volt aradi mérnök találmánya. A magyar technikai tudománynak újra dicsőséget szerzett az aradi származású Siciovan Miklós mérnök, aki jelenleg Bukarestben mint a román kormány alkalmazottja szolgál. Bukarest mellett a Cotroceni nevű téren e napokban tett kísérleteket újabb találmányával, mely új korcsakot jelent az aviatika terén. A megbízhatatlan és drága benzinnemű helyett légneműt alkalmaz Siciovan mérnök a repülőgépen. Az új motor új típusokat von maga után s a mi ezenfelül földolag, a repülőgép sokkal olcsóbb, szerkezete nagyon egyszerű, a levegő energiájának felhasználása automatikusan történvén, a gép soha se jut olyan helyzetbe, hogy nem volna hajtó energia a motorban, ami a számtalan balesetnek és szerencsétlenségnek azinális egyik oka volt. A gép szerkezete olyan zseniális, hogy a repülőgép szárnyai, egész teste a levegő áramlataihoz olyképen alkalmazkodik, hogy szinte ki van zárva az eddigelő oly gyakori szerencsétlenség. Biztosítja ezenkívül a gép szoliditását az is, hogy szerkezete nem lévén oly komplikált, mint a benzin-motoros gépeké, a sok fölöslegessé vált alkotórészek folytán a gép a maga egészében sokkal erősebb, ellentállóbb s így nem kell tartani a minden pillanatban fellelhető többé-kevésbé finom részek katasztrófális végű töréseitől. A kiváló mérnök most szabadalmaztatta motorát és gépét Bukarestben. Siciovan mérnök aradi fiú, az aradi realiskola végzője s a budapesti műegyetemet. Atyja Siciovan Demeter Mikos Kelemen-utcai lakos.

— Letartóztatott terentáli szerbek. Panceváról jelentik: A monarchia elhatározó lépéséről a város lakosságának egyelőre nincsen tudomása. A telefonvonalak elromlottak s tegnap délután óta a város agyszélvén teljesen el volt zárva a világtól. Ma délelőtt Dániel Tibor főispán kapott rövid értesítést arról, hogy a demars megtörtént. A szerb lakosság teljesen nyugodt. Izgalemnak nyoma sincs. Három nap óta a rendőrség a katonasággal kombinált erős őrzéseket küld szét minden éjszakán. Az utóbbi napokban több gyanús embert letartóztattak. Három embert, akikről beigazolódott, hogy bizonyos belgrádi körökkel közvetlen összeköttetést tartottak fenn s azokat állandóan informálták, beszámoltatták a szegedi királyi ügyészség fogházába. Mindannyian magyarországi szerbek. Üzelmeiket nagy elővigyázattal s ravaszsággal üzték, értesítéseiket kerülő utakon juttatták el Belgrádba. A város egyébként teljesen nyugodt.

— Háboruskedv a kávéházban. Az ere ott lüktet, a szíve ott dobban minden nagy városnak a csillogó kávéházak márványasztalánál. A politikát ott szapulják egyen, Károlyi Mihályból ott csinálnak nemzeti nagyságot, de nem kritizálják székében-hosszában a városi tanácsot és kedves női tolettje is csak e helyen kerül a szigorú kritika bonckése alá. Érthető tehát, hogy Berchtold is napirendre került most és a ragyogó tükrök alatt hangzanak el a kiáltások: Háborút! vagy a csöndes sőhajban béke felé. Természetes, hogy ma minden más kávéházi téma elcsúszott és a helyszínet egyedül a háború kérdése uralja. Folyt a beszéd, a magyarázatok és bizony néhol ki ki tört a huzgóság. Így a Városi kávéházban este egyedül ült egy ur. Beletemetkezett a lapokba és rendületlenül olvasta a legkülönbözőbb híreket. Egyezre csak fel pattant, erőiesen az asztalra csapott és így fejezte ki külpolitikai méseletét.

— Be kell vonulni Szerbiába! Meg kell tántani azokat a szerbeket! Gyávaság volt eddig is várni!

A rövid, de határozott kijelentéseket megtéve a sangvinikus ur visszatért helyére és miközben feléje figyelt az egész kávéház, folytatta az olvasást. Ugy látszik lelki szükségét érezte annak, hogy megtegye nyilatkozatát. — Ugyancsak harcias volt a hangulat a Fehér Keresztben is. Huszártisztek bocsúztaták egy elhelyezett bajtársukat cigányok és pezség mellett és míg a cigány az ismerős kupló muzsikáját huzta, a tisztek harasanyan énekeltek az új szövöveget.

— Hogy van a Pasics bácsi? ...

A kérdésre edősök maradtak, de a szerb miniszterelnök ilyenén apasztrófálása a harci kedv bizonyossága.

— Fogtechnikai körökből. Halmos Gyula fogtechnikus három hétre elutazott és ezen idő alatt műterme zárva van.

Lázár Jenő

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II KAPU.
Szabad lifthasználat. Telefon 993. szám.

Vizsgázott fogtechnikus.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

— Tolt Jancsi folyó hó 25-től, szombat estétől a Központi kávéházban muzsikál.

— Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 8571

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekes a Fischer Nagy Áruház Gyári-
raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám
alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a
legnagyobb választék található.

SPORT.

+ Érdekes sportesemény színhelye lesz
vasárnap az ATE. óvártéri pályája. Két fiatal
sportegyesület football gárdája fog szemben állni
és mérkőzni egymással az elsőbbségért. Az egyik
sportegyesület az aradi vaskereskedő alkalmazot-
tákból alakult és rövid idő alatt oly meglepően
fejlődött, minőt még a sportegyesületeknél nem ta-
láltunk meg. A másik egyesület az Acsev. sze-
mélyzetéből alakult, mely már két ízben vidéken,
egy ízben pedig Aradon jutott győzelemhez erős
törekvése után. Tehát ezen két csapat mérkőzése
nem csak élvezetes játékot ígér a közönségnek,
hanem nagy fontosságú sport eseménye lesz a
jövő sport életnek is. A mérkőzés az óvár téri
pályán fog lefolyni 5 és fél órai kezdettel a kö-
vetkező helyárok mellett: Ülésbely 60 fillér. Álló-
hely 40 fillér. Munkás és diákjegy 20 fillér.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Gondnokság. Az aradi kir. törvényszék
közölni teszi, hogy Zeitler András 43 éves,
római katolikus vallású szabómester, kisjenői
lakost jogérvényesen gondnokság alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= A szénbányák üzleti kilátásai. A szén-
bánya vállalatoknak az idei év első felében
aránylag még jól ment soruk, mert ha nem is
dolgoztak teljes üzemmel, produkciójuk legna-
gyobb részét a belföldön sikerült elhelyezniük.
Ezt annak köszönhetik, hogy a külföldi szén-
behozatalunk erősen megesappon az ipar szük-
ségletének kisebbedése következtében. Az első
félévben a Máv., amely a hazai szénbányák
legnagyobb vásárlója, kevesebbet vásárolt mint
tavaly, de május óta a forgalom növekedett,
és így van rá kilátás, hogy ősszel a Máv-
nak a szokottnál több szénre lesz szüksége.
Kevesebb szénen használtak az összes iparváll-
alatok, így a cukorgyárak is, mert kampányuk
az idén hamarabb ért véget. Az ipar szénfo-
gyasztása tehát valamivel a múlt évi fogyasztás
mögött maradt. Ha a termelés valamivel
javul és ha nem következnek be külpolitikai
zavarok, akkor az év második felében a szén-
bányászat kedvezőbb eredményekhez juthat.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Hírtérítési táblázat.

Budapest, július 24.

Készlet.

Amerika egy és féllel magasabb. Kínai, vételkedv
korlátolt, 10 ezer mm. 15 fillérrel magasabb.

Határító.

	Dár	Ár	Zár
Bors 1914. októberre	13.86	13.87	13.86—3.87
Bors 1915. április a	14.—	14.01	13.99—14.—
Bors 1914. októberre	9.83	9.84	9.80—9.81
Bors 1914. júliusra	7.40	7.41	7.37—7.38
Tengeri 1915. májusra	7.25	7.26	7.21—7.22
Zab 1914. októberre	8.18	8.19	8.18—8.19

Az árak 50 kilónkénti számítva

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának
hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonkénti koronák
értékben) 1914. júl. 24. Bors 75 kilogrammos 25.97—26.00,
76 kilogrammos 26.00—26.10, 77 kilogrammos 26.20—
26.30, 78 kilogrammos 26.30—26.40. Rossz (prima) 18.20—

18.40. (közép) 18.00—18.20. Árpa (sértes) ————
(takarmány) 13.20—13.50. Zab (prima) 13.30—13.60. (közép)
12.80—13.00. Tengeri réti (magyar) ————
uj 14.10—14.30. (román) régi 13.70—13.80, uj 10.80—10.90.
Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (sötét) 7.00—7.10.

Feliratok megtekintése
Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

9401

NYILTTER.

IGLÓFÜRED

gyógyfürdő (Szepesmegye)

vassuti állomás: Igló. (Automobiljárat.) Gyönyörű
fekvéssel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett
fekvési hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az
összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatorium,
szénsavas fürdők, fekvőcsarnok, hiszálókura stb.
Szórakozásokról gondoskodva. Kitérő könyve.
Fürdőorvos Dr. Lorenz Hugó. Árak mérsé-
keltek. Tájékoztató leírást (prospektust) kívá-
natra küld. Iglófűred gondnoksága.

4737—1914 tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi
hatóság közölni teszi, hogy a nagyzebeni ál-
talanos takarékpénztár Rt. nagyzebeni cég
mint jelentkező és Koch Dániel aradi mint
csatlakozónak kimondott végrehajtója javára
108 kor. 14 fill. és 172 kor. tőkeköveteléseik
és jár. behajtása végett az aradi kir. tör-
vényszék területén levő Aradmegye Mikelaka
községben fekvő a mikelakai 1890. számú
tjkvben A + 4 sor. 2854—2838/862. hrsz. a.
felvett Zrinyi-utcai 11. számú berteikes ház, az
árverést 835 korona ezennel megállapított ki-
kiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb
megjelölt ingatlan az 1914. évi augusztus hó
18-ik napján d. e. 9 órakor a Mikelaka kö-
zségháza mellett tartandó nyilvános árverésen
oly kép fog eladatni, hogy az ingatlanság a C)
4. alatt Tivár György javára bekebelezett élet-
fogytiglani haszonélvezeti jog fentartásával oly
árban adtnak el, mely a szolgálom telekkönyvi
bejegyzését megelőző tehermentesek fidejete
szempontjától ezennel megállapított 5200 ko-
ronát meg nem üti, az árverés hatálytalanná
váltik és az ingatlan szolgálom jog fentartása
nélkül, a kiűzött határnapon újabb, de csakis
a kiáltási ár kétharmada vagyis 556 kor. 68
filléren vagy azon felül fog elárvereztetni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lan becsárának 10 százalékat, vagyis 83 korona
50 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX.
tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és
az 1881. évi november hó 1. napján 3333 sz.
a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapírban kiűzött
kezeses letenni, avagy az 1881. évi LX. tc.
170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiűzött szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1914. évi május hó 29-én.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi ha-
tóság.

Aknay, s. k.

kir. tszéki bíró.

4407

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk
felelősséget.

Naptárhirdetőink
szíves figyelmébe.

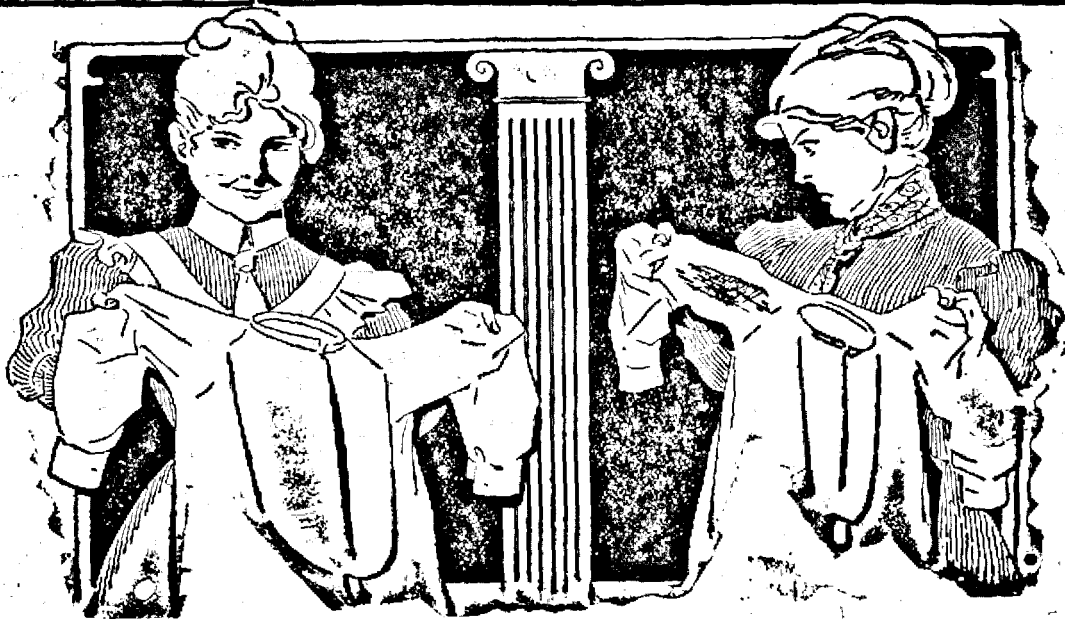
Az

Aradi Közlöny
1915. évi

Nagy
Képes Naptára
részére hirdetések
már felvétetnek.

Ha hirdetésének jó
helyet kíván bizto-
sítani, úgy szíves-
kedjék megbizását
már most hozzánk
juttatni.

Az Aradi Közlöny
kiadóhivatala.

Aki fehérneműjét szereti,
csak a szavatoltan tiszta **Schicht-szappant**
használja.

Aki nem szereti fehérneműjét,
közönséges, káros vegyszerek töltése által olcsóvá tett szappan használata által tönkre teszi.

9505

A SCHICHT-SZAPPAN a „SZARVAS” jegyet és a „SCHICHT” nevet viseli.

A Schicht-szappan a legjobb, legkiadósabb és ennek folytán a legolcsóbb szappan. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolnak.

UJ TÁTRAFÜRED

◆ Téli- és nyári magaslati gyógyhely.

Vizgyógyintézet. :: :: :: Nyaraló.

Turista- és téli sporttelep. :: :: ::

◆ 1010 méter a tenger színe felett.

200 MODERN SZOBA. :: :: ::

EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

8000—1914.

Hirdetmény.³

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság által felül vizsgált és érvényesített 1914. évi I. és II. oszt. keresetadó kivételi lajstromot folyó év július hó 20-tól a városi adóhivatal helyiségében 8 napi közzemlére teszem

Figyelemre az adófizető polgárokat, hogy ezeket ezen idő alatt bárki megtekintheti és az

adóztatásáról meggyőződést szerezhet.

Ezen közzemlére kitett adók elleni netáni felebezésekre a határidő ezen adóknak az adókönyvecskékben történt előírásától illetve az előírt könyvecskék kézbesítésének napjától számított 15 nap.

Ezen adók elleni felebezések az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál adandók be.

Arad, 1914. július 16.

Városi adóhivatal.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Kávéháztulajdonosok és Társaskörök figyelmébe!

Van szerencsém szíves tudomásukra hozni, hogy az Aradon, Boros Béni-tér 7. szám alatt lévő Billiárd és kávéház-berendezés vállalatomat a legmodernebb kellékekkel felszereltem és raktáron tartok nagy választékban Billiárd-asztalokat, dákókat és minden e szakmába vágó berendezési tárgyat, a melyek minden vételkötelezettség nélkül bármikor megtekinthetők.

Hartmann János

utóda :: ::

Singer Sándor Arad.

Billiárd- és kávéház-berendezési telepe, Boros Béni-tér 7. sz.

Ujjonnan készítendő berendezésekről rajzokkal és költségjegyzékekkel díjmentesen szolgálak, mely esetben üzletvezetőmet saját költségemre küldöm el.

Valódi elefántesont golyók, fehér dominók, sakkok, dákók állandóan nagy választékban kaphatók.

Billiárd asztaloknak új posztóval vagy új mantinnel való felszerelését szakemberemmel végeztetem és azért jótállást vállalok.

Használt billiárd-asztalok átalakítva állandóan vannak raktáron és olcsón szerezhetők be.

3847

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Szőlősgazdák figyelmébe!

15 hektoliteres teljesen új

viztartály

jutányos áron eladó.

Ugyanott egy 7 métermázsas erős mérleg eladó.

4185

Bővebbet

WEISZ JENŐ

épület és diszmű lakatosnál

Arad, Andrassy-tér 9. sz.

Első Aradi Orthodox

שאלמיגאר Szalámigyár

Herskovits Dezső és Társa

Arad, Boros Béni-tér 11. szám.

Telefon szám 820. Sürgősség-cím: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölt hús készítményeket a legjutányosabb árak mellett Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

17786—1914. kh.

Kiadvány.

Egy előfordult vesetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák 1. é. július hó 20-ától számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni oltás szájkosárral ellátva pórázon vezessenek.

Figyelem! A közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1898. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 46.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral de póráz nélkül szabadon járnak, a pecéek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak lrtetni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1914. július hó 20.

Green Nándor,
főkapitány.

A szalma- özvegyek étrendje

a

Fehér Kereszt

éttermé-
ben.

Menü

á 2 korona:

Leves,
Hal,
Szárnyas
salátával, v.
Beuf körözöttel
Tészta, sajt
v. gyümölcs.

Naponta úgy
délben, mint
este a legki-
tűnőbb anyag-
ból készítve
lesz szervi-
rozva, melyre
a t. szalma-
özvegy urak fi-
gyelmét

tisztelettel
felhívja

Braun
Gusztáv
szállodás.

Arad-Csanádi Egyesült Vasutak menetrendje. Érvényes május hó 1-től.

Arad-Szeged.											
Kilométer távolság	Állomások	Sz. V. I. II.	Sz. V. 81. I. II. III.	Mol. V. 15. II. III.	Mol. V. 17. II. III.	Sz. V. 3. I. II.	Mol. V. 19. II. III.	Sz. V. 33. I. II. III.	Mol. V. 31. II. III.	este	este
—	Wien Stb. ind.	1206	1206	1206	—	—	—	1020	1020	—	—
—	Bpest kpu.	980	980	1126	—	—	—	706	706	—	—
—	Nagyikinda.	—	—	—	—	680	680	—	—	—	—
—	Temesvár.	437	437	—	816	816	—	284	284	—	—
—	Tóvis.	817	817	816	351	351	—	1046	1046	—	—
—	Brád.	—	—	—	408	408	780	—	—	—	—
—	Arad ind.	regg. 6:16	regg. 6:40	d. e. 8:45	d. e. 11:05	d. e. 11:40	d. u. 2:25	d. u. 4:13	este 7:16	—	—
5	Nagybuzsák.	—	—	8:55	11:14	—	2:35	—	7:26	—	—
9	Csalátelepi hírlalda	—	6:57	9:04	11:22	—	2:41	4:23	7:32	—	—
13	Pécskaszenttamás	—	7:05	9:13	11:30	—	2:50	4:41	7:43	—	—
21	Opécska.	6:47	7:25	9:31	11:47	12:17	3:09	5:08	7:58	—	—
29	Opécskai tany.	—	—	9:45	12:01	—	3:22	5:22	8:10	—	—
35	Battonya	Mol. V. 7:04	7:52	9:58	12:13	12:36	3:35	5:36	8:23	—	—
40	Tompapuszta	13	8:03	10:08	12:23	—	3:44	5:47	8:31	—	—
45	Belsőpereszputa	II. III.	8:12	10:17	12:32	—	3:52	5:56	8:41	—	—
52	Mezőhegyes erk.	reggel	7:26	10:31	12:46	12:59	4:05	6:10	8:51	—	—
—	Kőtegyháza erk.	—	959	959	—	225	—	748	—	—	—
—	Ind.	—	548	548	915	1150	—	343	—	—	—
—	Orosháza erk.	—	1053	1053	—	—	—	828	—	—	—
—	Ind.	—	340	620	—	—	—	848	—	—	—
—	Mezőhegyes ind.	5:42	7:27	8:46	10:34	1:15	1:01	4:10	6:30	—	—
62	Csanádpalota	6:00	7:40	9:05	10:53	1:35	1:16	4:27	6:48	—	—
68	Nagyikendi kendergy.	6:09	—	9:16	11:04	1:46	—	4:37	7:01	—	—
70	Nagyikendi	6:14	7:52	9:27	11:12	1:57	1:28	4:43	7:10	—	—
77	Magy. csanádmező	6:24	—	9:40	11:25	2:08	—	4:53	7:23	—	—
80	Apátfalva erk.	6:30	8:05	9:48	11:32	2:16	1:41	4:59	7:30	—	—
—	Hmvasárh. erk.	—	940	—	—	—	—	782	—	—	—
—	Ind.	—	1004	—	—	—	—	780	—	—	—
—	Nagyszentmiklós ind.	II. III.	6:31	8:06	9:53	11:33	2:17	1:42	5:04	7:35	—
—	Apátfalva ind.	reggel	6:46	8:18	10:11	11:50	2:33	1:54	5:19	7:52	—
89	Makó ind.	4:09	6:50	8:23	10:43	11:58	2:34	1:56	5:21	7:53	—
95	Kiszombor	4:25	7:03	8:35	10:59	12:09	2:48	2:07	5:34	8:05	—
99	31. sz. őrház m. h.	4:31	7:10	—	11:15	12:25	—	—	—	—	—
102	Gizellalep kiterd	4:36	7:15	—	11:23	12:33	—	—	—	—	—
108	Dezsk	4:43	7:24	—	11:28	12:38	—	—	—	—	—
114	Szörög erk.	4:53	7:35	9:01	11:41	12:45	3:25	2:31	5:48	8:19	—
—	Temesvár erk.	786	1288	1288	207	606	904	606	822	5:18	—
—	Nagybecsk.	924	811	311	450	—	921	—	921	6:49	—
—	Szörög ind.	5:08	7:40	9:02	11:46	12:47	3:26	2:32	5:49	8:20	—
118	Újszeged	5:08	7:48	—	11:46	12:47	3:26	2:32	5:49	8:20	—
122	Szeged erk.	5:13	7:53	9:12	12:00	1:06	3:40	2:42	5:50	8:21	—
—	Szeged-Rétes erk.	—	802	1030	—	280	—	344	—	—	—
—	Rétes kpu.	—	915	125	—	630/750	—	680	—	—	—
—	Wien Stb.	—	845	985/620	—	560	—	550	—	—	—
—	Ind.	—	1288	1233	—	606	904/822	606	—	—	—

Szeged-Arad.											
Kilométer távolság	Állomások	Sz. V. 32. I. II. III.	Mol. V. 14. II. III.	Mol. V. 16. II. III.	Győr-M. 2. I. II.	Mol. V. 18. II. III.	Sz. V. 34. I. II. III.	Mol. V. 20. II. III.	Győr-M. 4. I. II.	Mol. V. 22. II. III.	este
—	Temesvár ind.	9:45	—	11:10	—	9:25	100	1:40	1:40	—	—
—	Wien Stb.	345/2:10	450	—	11:10	—	1110	—	9:26	9:26	—
—	Bpest nypu.	805/10:15	1045	—	8:25/5:30	5:30	835	—	9:40	12:15/2:40	—
—	Szeged-Rök.	1:14	540	8:35	11:18	11:18	—	4:45	—	—	—
—	Szeged ind.	reggel 3:06	6:10	10:35	12:38	1:56	3:17	5:06	6:33	7:25	—
4	Újszeged	—	6:15	10:40	—	2:01	—	5:12	—	7:31	—
8	Szörög erk.	3:19	6:23	10:48	12:46	2:09	3:31	5:21	6:41	7:41	—
—	Nagybecsk. ind.	7:18	—	621	621	621	1127	1127	1:18	1:18	—
—	Temesvár	945	—	451/748	925	925	100	140	—	—	—
—	Szörög ind.	3:20	6:24	10:49	12:47	2:10	3:32	5:22	6:42	7:42	—
14	Dezsk	3:32	6:35	11:02	—	2:24	3:44	5:34	—	7:53	—
20	Gizellalep kiterd	3:43	6:45	11:15	—	2:34	—	5:47	—	8:05	—
23	31. sz. őrház m. h.	—	6:50	11:20	—	—	—	5:52	—	8:16	—
27	Kiszombor	3:56	7:03	11:29	1:13	2:48	4:06	6:01	7:04	8:23	—
38	Makó erk.	4:08	7:15	11:41	1:23	3:00	4:18	6:15	7:15	8:34	—
58	Makó ind.	4:23	7:17	11:51	1:27	3:02	4:35	6:18	7:18	—	—
42	Apátfalva erk.	4:28	7:32	12:06	1:40	3:17	4:50	6:38	7:31	—	—
—	Nagyszentmiklós erk.	—	1004	—	—	—	780	—	—	—	—
—	Ind.	—	615	—	—	—	835	—	—	—	—
—	Hmvasárh. erk.	—	940	—	—	—	782	—	—	—	—
—	Ind.	—	—	657	—	—	—	406	—	—	—
—	Apátfalva ind.	4:39	7:33	12:07	1:42	3:18	5:00	6:35	7:38	—	—
46	Magy. csanádmező	4:47	7:40	12:14	—	3:25	5:08	6:43	7:46	—	—
52	Nagyikendi	5:01	7:52	12:27	1:57	3:37	5:22	6:54	—	—	—
54	Nagyikendi kendergy.	5:07	7:57	12:32	—	3:42	5:28	7:01	—	—	—
60	Csanádpalota	5:18	8:08	12:43	2:09	3:53	5:39	7:12	8:11	—	—
71	Mezőhegyes erk.	5:55	8:25	1:00	2:23	4:09	5:56	7:29	—	—	—
—	Orosháza erk.	Mol. V. 8:03	10:39	—	—	—	8:28	—	—	—	—
—	Ind.	12	8:40	6:20	—	—	8:45	—	—	—	—
—	Kőtegyháza erk.	II. III.	7:00	9:58	2:25	530	7:48	—	—	—	—
—	Ind.	reggel	4:12	3:42	11:50	—	3:28	—	—	—	—
—	Mezőhegyes ind.	4:00	5:50	8:27	1:02	2:27	4:11	6:11	8:13	—	—
78	Belsőpereszputa	4:14	6:03	8:39	1:15	2:44	4:24	6:24	—	—	—
83	Tompapuszta	4:24	6:13	8:47	1:24	2:51	4:33	6:33	—	—	—
88	Battonya	4:33	6:25	9:00	1:35	3:01	4:44	6:44	8:46	—	—
94	Opécskai tany.	4:47	—	9:11	1:46	—	4:54	—	—	—	—
102	Opécska	5:01	6:50	9:30	2:02	3:09	5:10	7:12	—	—	—
110	Pécskaszenttamás	5:15	7:06	9:44	2:17	—	5:25	7:27	—	—	—
114	Csalátelepi hírlalda	5:30	7:16	9:53	2:26	—	5:35	7:37	—	—	—
117	Nagybuzsák	5:38	—	10:09	2:35	—	5:43	—	—	—	—
122	Arad erk.	5:53	7:33	10:10	2:43	3:37	5:53	7:51	—	—	—
—	Brád erk.	11:30/2:18	—	7:41	9:11	—	—	—	—	—	—
—	Tóvis	1:32	—	5:33	11:35	12:00	803	—	8:04	—	—
—	Temesvár	7:45	—	2:12	6:03	6:03	12:00	—	12:00	—	—
—	Nagyikinda	10:18	—	5:17	—	—	545	—	5:45	—	—
—	Bpest kpu.	11:20	1:26	7:25	9:20	—	—	—	—	—	—
—	Wien Stb.	8:00	6:40	—	6:45	6:45	11:40/8:45	—	11:40/8:45	—	—

gyárosok ifj. Schulz Frigyes
G. m. b. H. Aussig a. E.

Eladási helyek a falra-
göszökon láthatók.

Dinnye eladás nagyban.

Nagymennyiségben termelt délmagyarországi édes sárga és görög dinnye waggonszámra kapható

HIRSCHL HERMANN

nagybirtokosnál, Tiszaszentmiklós. Torontói m.

Ajánlunk

közvetlen a bányából, vagy tele-
pünkről egész waggonrakományok-
ban, valamint tetszésszerűtleni meny-
nyiségben

Cséplésre és gőzszántásra

Elsőrendű magyar és porosz

darabos kösznet

legolósabb áron.

Kitűnő tisztelettel:

Kneffel Károly és Fia

Szén és Koks nagykereskedése
ARADON. 4143

Városi és megyei Telefon 139. szám.

Kalmár József

villanyüzemelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 24.

Ajánlja

költőzködők figyelmébe
villanyos világítást berendezéseket
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos lá-
mpákat, villanyos vasalókat
villanyos hajszító vasakat, Wolfraz
lámpákat és mindenemű villa-
nyos cikket.

Veszek

vagy más tárgyra átcserelek:
zálogadulakat, tört aranyat és ezü-
söt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ókserész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ókser-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

17464—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A közös hadseregbeli és hon-
védség legénységének aratás ide-
jére leé dő szabadságolási tárgya-
ban a M. kir. Honvédelmi minis-
terium 74100—18/1914. számú kör-
rendelete értelmében közölve te-
szem, hogy a honvédség és a
közös hadseregnek a földmivel
és mező munkaszabályhoz tartozó
tényleges állományu legénysége,
az aratás és egyéb fontos mező
munkák időjére, három héttel leendő
szabadságoltatását személyesen ki-
halgatáson (raporton) kérni, mely
kérelem teljesen díjmentes.

Arad, 1914. évi július hó 16-án.

Rendőrfőkapitány.

Arad látványossága

MEGNYILT

GÁBOR MIKLÓS

csokoládé és cukorka

gyári lerakata

Andrássy-tér 18. Salacz-utcai rész.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Telefon: 1059.

135/914.

Arlejtési hirdetmény.

A kovászi község határában az aradi-uton a Mátka csa-
tornán át egy 4 m. nyílású és 8 m. pálya szélességű vasbeton
fedlapu hid építési munkálatainak biztosítására f. évi és hó
27-én d. e. 10 órakor kovászi község székházánál árlejtés fog
tartatni.

Az építési költség 3366 kor. 64 fillérben lett előirányozva.
Árlejtészők tartoznak ezen összeg 5%-ának megfelelő bányom-
pénzt vagy elfogadható értéket az árlejtés megkezdése előtt a
községi előjáróságnál letenni.

Költségvetés, tervrajz és árlejtési részletes feltételek a
jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

A községi előjáróság előtt ismeretlen árlejtésző vállalkozók
vállalkozói képességüket igazolni tartoznak.

Kovási, 1914. évi július hó 15-én.

4298

Előjáróság.

501—1914. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a gróf Tisza István-ut
elején étesítendő aszfalt burkolatu bérkecsi állomás készítésére, a
törvényhatóság bizottság jóváhagyásával feltételezetten f. évi augusztus
hó 2-án d. e. 1/11 órakor zárt irasbeli versenyárgyalást tart.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki
ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban lévő
munkát teljesítésre hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek
ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, és képesítő-
sát okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város
közönség veli ügyel ő-szeköttesben nem állottak, tartoznak megbi-
sátságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni,
melyh a vállalkozó telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecéttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel
ellátva a fenti nap d. e. 1/11 óráig nyújtandó be. Az elkészett, vagy
szabálytalan, ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlati költségvetési ürlap a városi mérnöki hivatalban
szerezhető be. Az ajánlatot az árak szimokkal és a végösszegek
szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bányompénznek a városi pénztárban való le-
tételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó cement kizárólag hazai gyártmányu legyen.
A követeléshez használandó ködől minta mutatandó be. valamint a bá-
nya megjelölendő.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik 5% bányompénzt 10%
biztosítékra köteles lenni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül
az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettség-
ben maradnak.

9. Ha a vállalkozó a szállítási feltételeknek részben vagy egés-
ben eleget nem tesz, jogunk van őt a vállalatától minden további
beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kára és veszélyére más-
sal végeztetni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy aján-
lattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenyárgyalás a fent jelzett napon és időpontban az
ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az
ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város tanácsa dönt.

13. Távküldetleg beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük,
nemkülönböztetve pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi július hó 21.

A gazdasági szék.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérnemű hófehérré való
tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban.
Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és v-
déke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad
Telefon 592. szám. 4125. Telefon 592. szám.

